BIULETYN PTA NR 19
Grudzień 2016

POLSKIE TOWADZYSTWO ANTROPOLOGICZNE
ul. Umultowska 89, 61-614 Poznań
tel. 61 8295713 fax. 61 8295730
http://www.ptantropologiczne.pl
e-mail: pta@amu.edu.pl

Adres do korespondencji:
Prof. dr hab. Krzysztof Szostek
Zakład Antropologii Instytut Zoologii Uniwersytet Jagielloński
ul. Gronostajowa 9, 30 387 Kraków

Nadchodzi czas Świąt Bożego Narodzenia, chwil refleksji, radości, ciepła, czas wspólnoty z rodziną i bliskimi, moment niezwykły do wspomnień o Tych, którzy odeszli na zawsze i czas nadziei na lepsze jutro.

Życzę wszystkim Państwu, aby te chwile były spędzone w rodzinnej atmosferze przy wigilijnym stole i wytchnieniem od pracy.

Krzysztof Szostek

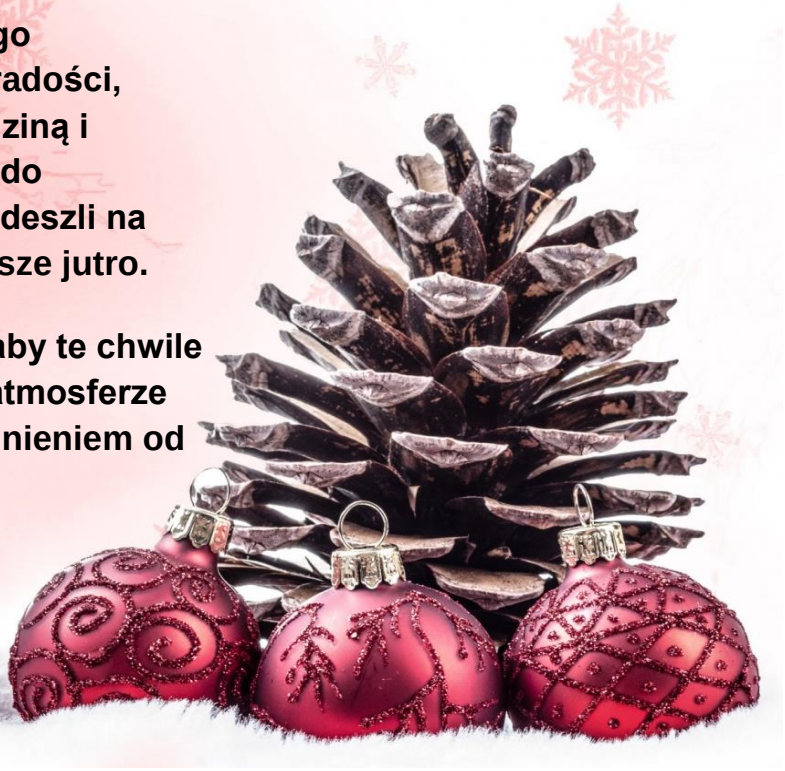

POLSKIE TOWARZYSTWO ANTROPOLOGICZNE

ZARZĄD GŁÓWNY

Przewodniczący
prof. dr hab. Krzysztof Szostek

Zastępca przewodniczącego
prof. dr hab. Ryszard Żarów

Sekretarz
dr Beata Cienkosz-Stepańczak

Skarbnik
dr Marta Krenz-Niedbała

Członkowie Zarządu
dr hab. Alicja Budnik, prof. UAM
prof. dr hab. Sławomir Kozieł
dr hab. Tomasz Kozłowski
dr hab. Oskar Nowak
prof. dr hab. Teresa Sławińska – Ochla
dr hab. Jacek Tomczyk, prof. UKSW
prof. dr hab. Elżbieta Żądzińska

KOMISJA REWIZYJNA

Przewodniczący
dr hab. Wiesław Lorkiewicz, prof.UŁ

Zastępca przewodniczącego
dr hab. Krzysztof Borysławski, prof. UP

Członkowie
dr Bożena Kurc-Darak
dr Barbara Spring
dr hab. Ewa Ziółkowska-Łajp, prof.AWF

SĄD KOLEŻEŃSKI

Przewodnicząca
dr hab. Anna Burdukiewicz, prof. AWF

Członkowie
prof. dr hab. Bohdan Gworys
dr hab. Agnieszka Suder
dr hab. Ewa Szczepanowska

RZECZNIK PTA
dr Joanna Nieczuja-Dwojacka

ADMINISTRATOR STRONY INTERNETOWEJ PTA
mgr Katarzyna Mądrzyk

ODESZLI OD NAS…

Profesor Jan Strzałko

(1943–2016)

Profesor zwyczajny Wydziału Biologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Prorektor UAM ds. naukowych (1990–1996)

Dziekan Wydziału Biologii UAM (1984–1985)

Kierownik Zakładu Antropologii na Wydziale Biologii UAM (1984–1987)

Kierownik Zakładu Ekologii Populacyjnej Człowieka, Instytutu Antropologii (1987–2012)

Redaktor Naczelny czasopisma *Przegląd Antropologiczny – Anthropological Review* (1986–2011)

Sylwetka

Jan Dominik Strzałko urodził się 31 stycznia 1943 roku na Kresach Wschodnich w Klecku, obecnie Białoruś, województwo nowogródzkie. Do Polski Jego rodzina repatriowała się w 1945 roku ze Strzałkowa i zamieszkała w Poznaniu.

Studiował biologię na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi UAM w Poznaniu (lata 1960–1965); od 4. roku studiów otrzymał stypendium naukowe – rodzaj stażu asystenckiego. Tytuł magistra otrzymał w 1965 roku (na podstawie rozprawy „Proporcje budowy średniowiecznej ludności Pomorza Zachodniego na podstawie szczątków kostnych"), doktora – w 1968 (na podstawie rozprawy „Wpływ aparatu żucia na kształtowanie się kości części twarzowej czaszki"), habilitował się w 1974 roku (na podstawie rozprawy „Zmienność wielkości narządów wewnętrznych człowieka oraz ich związek z typem budowy ciała"). Tytuł profesora uzyskał w 1989

roku (po 7 latach oczekiwania, w związku z niekorzystną opinią ówczesnych władz politycznych). Jego mentorami byli profesorowie: Michał Ćwirko-Godycki, Wanda Stęślicka oraz Tadeusz Bielicki.

Jan Strzałko z swym mentorem i promotorem – profesorem M. Ćwirko-Godyckim (rok 1972).

W latach 1984–1985 Profesor Strzałko był pierwszym dziekanem nowo powołanego Wydziału Biologii UAM (Jego kadencja, podobnie jak kadencje rektora i dziekanów pozostałych Wydziałów UAM, została przerwana decyzją odpowiednich komitetów i ówczesnego ministra nauki po zmianie ustawy w 1985 r.). Między 1984–1987 był kierownikiem Zakładu Antropologii na Wydziale Biologii UAM; w latach 1987–2012 – twórcą i kierownikiem Zakładu Ekologii Populacyjnej Człowieka, Instytutu Antropologii, a w latach 1990–1996 – prorektorem UAM ds. naukowych.

Wieloletni członek Rad Wydziałów: - Biologii i Nauk o Ziemi (od 1970) i - Biologii (od 1984). Członek komitetów naukowych Polskiej Akademii Nauk: - Komitetu Nauk Demograficznych PAN (1973–1986), - Komitetu Biologii Ewolucyjnej i Teoretycznej PAN (1981–1995), - Komitetu Antropologii PAN (1981–2016). Członek Rady Naukowej Zakładu Antropologii PAN (od 1986 r.) oraz Zespołu Nauk Biologicznych, Nauk o Ziemi i Ochrony Środowiska – Sekcji Biologii w Komitecie Badań Naukowych (2002–2004). Autorytet z dziedziny biologii i ekologii człowieka.

Od 1962 roku członek Polskiego Towarzystwa Antropologicznego, od 1969 roku pełnił różne funkcje w zarządzie oddziału poznańskiego, a od 1974 r. – w Zarządzie Głównym. Po kilkuletnim uczestnictwie w pracach redakcji organu towarzystwa – czasopisma naukowego *Przegląd Antropologiczny* (później *Anthropological Review*), w 1973 roku został mianowany członkiem Komitetu Redakcyjnego (pełniąc funkcję sekretarza redakcji), od 1978 – pełnił funkcję zastępcy redaktora naczelnego, a między 1986–2011 – nieprzerwanie przez 25 lat – był redaktorem naczelnym czasopisma. Od 2013 roku członek Polskiego Towarzystwa Nauk o Człowieku i Ewolucji.

Prowadził badania wykopaliskowe na różnych stanowiskach archeologicznych i antropologicznych w Polsce (m.in. badania na cmentarzysku kultury łużyckiej w Sobiejuchach pod Żninem, 1970–1974). W 1974 roku uczestniczył w wyprawie naukowej w Góry Księżycowe (Rwenzori Mountains) w Ugandzie i na Mount Kenia w Kenii – drugiej co do wysokości górze Afryki (5199 m n.p.m.).

W pierwszych latach pracy naukowej, Profesor Strzałko zainteresowany był głównie morfologią i morfogenezą szkieletu człowieka, w tym czynnikami wpływającymi na zmienność kośćca. Druga grupa zagadnień, którymi zajmował się, to metodyka badań tzw. populacji pradziejowych – materiałów kostnych

pochodzących z wykopalisk. Trzecia grupa zagadnień, której poświęcił uwagę, to ekologia populacyjna człowieka, w ukierunkowaniu na określenie wpływu czynników przyrodniczych i społecznych na populacje ludzkie oraz związki między ewolucją biologiczną i kulturową. Czwartym, były biologiczne podstawy zachowań społecznych człowieka – atrakcyjność fizyczna i dobór płciowy – problem tyleż antropologiczny, co psychologiczno-ewolucyjny, wówczas nowy, a dzisiaj eksploatowany przez wielu badaczy. Ostatnim wreszcie – problem „ras" ludzkich (m.in. czy pojęcie rasy jest użyteczną koncepcją w studiach nad zmiennością człowieka), stereotypów rasowych i ksenofobii.

Był redaktorem oraz współautorem kilkunastu książek i skryptów, m.in. podręczników „Antropologia fizyczna" i „Antropologia", za które otrzymał Nagrody Ministra Szkolnictwa Wyższego i Techniki (1981) oraz Ministra Edukacji Narodowej (1990). Był też redaktorem prowadzącym i redaktorem naukowym 1. polskiego tłumaczenia amerykańskiego podręcznika „BIOLOGIA: Campbella" (2012), Wyd. Rebis, Poznań.

Za wybitne osiągnięcia na polu nauki i jako wyraz uznania dla Jego działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej, został odznaczony Medalem Komisji Edukacji Narodowej (1981) i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1990).

Jan Strzałko – Prorektor UAM w Poznaniu (po lewej) oraz Jan Strzałko na jubileuszu z okazji 75. urodzin prof. T. Bielickiego (po prawej).

Profesor Strzałko był nie tylko wybitnie zdolnym pracownikiem naukowym, ale też inspirującym nauczycielem akademickim i utalentowanym dydaktykiem. Wykładał m.in.: - Anatomię człowieka, - Antropologię fizyczną, - Antropogenezę, - Prymatologię i etologię naczelnych, - Biometrię, - Ekologię człowieka, - Mechanizmy ewolucji. Wykładał gościnnie w Polsce (w WSP w Słupsku i WSH w Lesznie) oraz zagranicą – jako Visiting Professor na University of South Africa (UNISA) w Pretorii w 1993 roku. Podczas swej długiej kariery naukowo-dydaktycznej na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza, wypromował ponad 150 magistrów i 9 doktorów (byli to m.in.: prof. Maciej Henneberg [1976], obecnie z University of Adelaide w Australii; dr Kiprono Richard arap Mitei [1988] z Kenii; prof. UAM Alicja Budnik [1991]; dr Agnieszka Kozłowska-Rajewicz [1998] – deputowana do Parlamentu Europejskiego).

Profesor Jan Strzałko miał szerokie zainteresowania (od biologii i statystyki po literaturę i muzykę klasyczną) i ogromną wiedzę. Był wszechstronnie uzdolniony, niezwykle oczytany i można było z nim rozmawiać niemal na każdy temat. Uwielbiał

Mozarta, lubił Bacha, Haydna, Vivaldiego, Beethovena, Chopina. Był niewyczerpanym źródłem wiedzy. Popularyzował naukę o ewolucji, dawał komentarze dla prasy, radia i telewizji. Kształtował i kierunkował rozwój naukowy młodych pracowników nauki, był wnikliwym polemistą i recenzentem. Przy tym był niezwykle ciepłym i kulturalnym człowiekiem – prawdziwym gentelmanem wielkiego intelektu. Jego błyskotliwy umysł, ciekawość świata i ludzi, dociekliwość i pasja, kompetencja i otwartość, przysparzały mu w życiu zawodowym sympatyków, a w życiu prywatnym – przyjaciół.

Odszedł 15 sierpnia 2016 roku. Został pochowany w Alei Zasłużonych cmentarza na Miłostowie w Poznaniu. Janie – wiele dokonałeś, mógłbyś jeszcze więcej, ale nie zdążyłeś – dotkliwie Ciebie brakuje.

Katarzyna A. Kaszycka
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Poznań

Publikacje książkowe Profesora Strzałko:

- *Zarys biologii człowieka* (1975), Wyd. Naukowe UAM, Poznań.
- *Wstęp do ekologii populacyjnej człowieka* (1976), Wyd. Naukowe UAM.
- *Antropologia fizyczna* (1980), PWN, Warszawa-Poznań.
- *Populacje ludzkie jako systemy biologiczne* (1980), PWN, Warszawa.
- *Antropologia* (1985, 1989), PWN, Warszawa.
- *Ekologia populacji pradziejowych* (1990), Wyd. Naukowe UAM.
- *Zastosowanie metod statystycznych w biologii* (1992), Wyd. WSP Słupsk.
- *Ekologia populacji ludzkich. Środowisko człowieka w pradziejach* (1995), Wyd. Naukowe UAM.
- *Życie – Aktualizacje encyklopedyczne; Suplement do Wielkiej ilustrowanej encyklopedii powszechnej Wydawnictwa „Gutenberga”* (1996), Wyd. Kurpisz, Poznań.
- *Kompendium wiedzy o ekologii* (1999, 2005), Wyd. Naukowe PWN, Poznań.
- *Biologia. Anatomia i fizjologia człowieka* (2002), podręcznik licealny cz. 1, Wyd. eMPi2, Poznań.
- *Biologia. Dziedziczność i bioróżnorodność* (2003), podręcznik licealny cz. 2, Wyd. eMPi2, Poznań.
- *Słownik terminów biologicznych* (2006), Wyd. Naukowe UAM, Poznań.
- *Biologia. Biotechnologia i różnorodność biologiczna* (2012), podręcznik ponadgimnazjalny, Wyd. eMPi2, Poznań.

Więcej:

Kaszycka K.A., 2016, Jan Strzałko (1943–2016), ***Nauka***, 4/2016, ss. 167-174; dostęp: www.nauka-pan.pl/index.php/nauka/article/view/697/720

Profesor Teresa Łaska-Mierzejewska
(1931-2016)

członek honorowy Polskiego Towarzystwa Antropologicznego

Sylwetka

Teresa Łaska-Mierzejewska urodziła się 19 lutego 1931 roku w Łodzi. Ukończyła Wydział Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Wrocławskiego (1957 r.), tam też uzyskała stopnie naukowe: w 1966 r. doktora nauk przyrodniczych, a w 1982 r. doktora habilitowanego. W 1992 r. otrzymała tytuł profesora.

Od 1958 do 2001 pracowała w Zakładzie Antropologii Akademii Wychowania Fizycznego w Warszawie. Była promotorem dwóch prac doktorskich oraz recenzentem dwóch prac doktorskich i trzech prac habilitacyjnych. Kierowała pracami badawczo-naukowymi m.in. w ramach dwóch grantów naukowych KBN finansowanych przez Ministerstwo Nauki i Informatyzacji.

Prowadziła też badania naukowe oraz wykłady w języku hiszpańskim na uniwersytetach poza krajem: w okresie 1962–64 na Uniwersytecie Hawańskim (Kuba), w latach 1983 i 1989 na Uniwersytecie Alcalá de Henáres i na Uniwersytecie Complutense w Madrycie; w 1992 r. na uniwersytetach meksykańskich: Uniwersytecie Autonomicznym (UNAM) w mieście Meksyk oraz na Uniwersytecie w Zacatekaz (wykłady na temat antropologii sportu). W 1998 r. prowadziła wykłady na uniwersytetach w Kapsztadzie i w Grahamstown w RPA.

Zainteresowania badawcze prof. Łaskiej-Mierzejewskiej dotyczyły głównie auksologii, antropologii społecznej oraz zastosowań antropologii fizycznej w sporcie i wychowaniu fizycznym. W latach 1962-1964 zainicjowała, zorganizowała i

przeprowadziła na Kubie badania antropologiczne dzieci i młodzieży odmiany białej, czarnej i Mulatów od 6 do 20 roku życia i opracowała pierwsze dla tego kraju normy rozwoju i dojrzewania dzieci i młodzieży oparte na 26 zmiennych. Na podstawie wyników badań dorosłej populacji kubańskiej wykazała bardziej męską budowę ciała kobiet i mężczyzn odmiany czarnej w porównaniu z odpowiednią płcią odmiany białej i wysunęła hipotezę, że większa maskulinizacja budowy ciała odmiany czarnej jest najważniejszą przyczyną częstych zwycięstw zawodników odmiany czarnej w licznych dyscyplinach sportu, szczególnie w biegach. Wyniki tych badań zostały opublikowane w Polsce, na Kubie oraz w fachowych wydawnictwach brytyjskich.

Fot. Mariola Godlewska

Profesor Teresa Łaska-Mierzejewska jest autorką kilkudziesięciu publikacji naukowych polskich i zagranicznych, kilku monografii i podręczników. Do wybitnie wartościowych należą Jej pierwsze w Polsce warstwowe badania populacji wiejskiej, zainicjowane w 1967 roku i powtarzane w latach 1977, 1987 i 2001 w tych samych rejonach kraju. Na podstawie tych badań wykazała, że różnice w poziomie życia trzech grup społeczno-zawodowych populacji wiejskiej (rolników, chłopo-robotników i mieszkańców wsi nie mających ziemi) są na tyle duże, że wywierają biologiczne skutki przejawiające się m.in. późniejszym wiekiem menarche i mniejszą rosłością córek rolników. Wyniki tych badań zawarte są w monografii *Antropologiczna ocena zmian rozwarstwienia społecznego populacji wiejskiej w Polsce, w okresie 1967-2001 – badania dziewcząt*, wydanej w 2003 r. przez AWF w Warszawie. Wykazała też istnienie związku między budową ciała dziewcząt a wiekiem menarche. Wiek menarche jest tym późniejszy, im mniejsza jest masa ciała stosunku do jego wysokości (BMI), a różnica wieku menarche dziewcząt o bardzo szczupłej i skrajnie tęgiej budowie ciała wynosi aż 2,5 roku.

Zagadnienia związane z zastosowaniem wiedzy antropologicznej przy doborze kandydatów do wczesnego treningu sportowego zostały przedstawione w książce *Antropologia w sporcie i wychowaniu fizycznym* wydanej w 1999 r. przez Centralny Ośrodek Sportu (Biblioteka Trenera). Prof. Teresa Łaska-Mierzejewska

była wspaniałym dydaktykiem o dużej inwencji twórczej. Jest autorką bądź inicjatorką współautorskich opracowań dydaktycznych.

Aktywność naukową i dydaktyczną łączyła skutecznie z działalnością społeczną na rzecz nauki, pełniąc funkcję wiceprzewodniczącej Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Antropologicznego oraz - przez wiele kolejnych kadencji - przewodniczącej Oddziału Warszawskiego tego Towarzystwa (od 1990 do 2015 r.). W ciągu dwóch kadencji była członkiem Rady Naukowej Zakładu Antropologii PAN oraz Komitetu Antropologii PAN. Była też członkiem zagranicznych towarzystw naukowych: Europejskiego Towarzystwa Antropologicznego (EAA), Hiszpańskiego Towarzystwa Antropologii Biologicznej (CEAB) i recenzentem wydawanego przez to Towarzystwo czasopisma (*Revista Espaňola de Antropologia Biologica*), a także członkiem komitetu naukowego czasopisma *Archivo Espaňol de Morfología*.

Fot. Mariola Godlewska

Prof. dr hab. Teresa Łaska-Mierzejewska została odznaczona Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz mianowana Honorowym Członkiem Polskiego Towarzystwa Antropologicznego.

Po przejściu na emeryturę prof. dr hab. Teresa Łaska-Mierzejewska nadal była aktywna zawodowo – kontynuowała swoje projekty badawcze, działała w kilku towarzystwach naukowych i zajmowała się dydaktyką prowadząc zajęcia z antropologii w kilku uczelniach niepublicznych - aż do momentu nagłej śmierci w dniu 2 października 2016r.

Z wielkim smutkiem żegnamy prof. Teresę Łaskę-Mierzejewską. Była nie tylko wybitnym antropologiem, nauczycielem akademickim i popularyzatorem nauki, ale przede wszystkim wspaniałym człowiekiem, pełnym niezwykłej życzliwości dla ludzi.

Miała w sobie siłę, energię, radość życia i pogodę ducha. Była odważna, stanowcza i konsekwentna, a jednocześnie otwarta, pełna ciepła i zrozumienia dla innych. Miała wielką umiejętność współpracy z ludźmi, potrafiła ich inspirować i mobilizować, zarażać pasją nie tylko w sprawach zawodowych. Jej wielką pasją były podróże, poznawanie świata i ludzi. Przez wiele lat pracowała jako pilot i tłumacz grup wycieczkowych do Egiptu, Tunezji, Turcji, Indii, Tajlandii, Azji Centralnej i wielu krajów europejskich. Miała bardzo wielu przyjaciół i umiała te przyjaźnie pielęgnować, zawsze potrafiła znaleźć czas dla innych, służyć radą i pomocą. Jej odejście jest wielką stratą dla nas wszystkich.
Tereso, żegnamy Cię z ogromnym żalem, na zawsze pozostaniesz w naszych sercach i naszej pamięci.

W imieniu Koleżanek i Kolegów z Oddziału Warszawskiego Polskiego Towarzystwa Antropologicznego

Joanna Lewandowska

Profesor Petar Vlahović
(1927-2016)

członek honorowy Polskiego Towarzystwa Antropologicznego

Sylwetka

Profesor Petar Vlahović urodził się 1927 roku we wsi Slatini koło Brodareva (południowa Serbia), zmarł 3 lipca 2016 w Belgradzie. Studia z zakresu etnologii i antropologii odbył w Uniwersytecie w Belgradzie w latach 1948-1952. Doktoryzował się w 1958 roku na podstawie monografii „Brodarevo i okolica", która była obszernym studium etnologicznym lokalnej populacji z południowej Serbii. W latach 1955-1957 przebywał na stypendium w Pekinie, gdzie studiował etnologię i antropologię u Profesora Pei Ven Džuna, a w latach późniejszych odbył studia antropologiczne w Moskwie u Profesora Nikołaja Čeboksarova i w Ljubljanie u Profesora Božo Škerlja. Utrzymywał ożywione kontakty naukowe z polskimi profesorami etnologii, historii i antropologii pracującymi w Uniwersytecie Jagiellońskim, Uniwersytecie Wrocławskim, Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, w Uniwersytecie Warszawskim. Wielokrotnie odwiedzał Instytut Antropologii i Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej w Poznaniu, gdzie prowadził wykłady i seminaria. Organizował w Serbii badania antropologiczne w których uczestniczyli polscy antropolodzy i etnolodzy, był organizatorem licznych konferencji naukowych, w których udział brali antropolodzy z różnych akademickich ośrodków antropologicznych w Europie, w tym antropolodzy i etnolodzy z Polski.

Profesor Petar Vlahović był członkiem założycielem (1959), a później wieloletnim przewodniczącym, Jugosłowiańskiego, a później Serbskiego Towarzystwa Antropologicznego. Członkiem założycielem Europejskiego Towarzystwa Antropologicznego, członkiem Polskiego Towarzystwa Etnologicznego, członkiem Białoruskiej Akademii Nauk oraz członkiem honorowym Polskiego Towarzystwa Antropologicznego. W 1988 roku został wybrany członkiem

nadzwyczajnym, a w 1993 roku członkiem zwyczajnym Czarnogórskiej Akademii Nauki i Umiejętności.

Od 1950 roku był stałym współpracownikiem Muzeum Etnograficznego w Belgradzie, w latach 1977-1982 dyrektorem Instytutu Etnografii Serbskiej Akademii Nauki i Umiejętności.

Wykładał etnologie i historyczną antropologię na Uniwersytecie w Belgradzie. Jako profesor wizytujący prowadził wykłady na uniwersytetach w różnych republikach byłej Jugosławii, w Polsce, Chinach, Białorusi, Włoszech.

Do najważniejszych Jego publikacji zaliczyć należy następujące książki: „Brodarevo i njegova okolina" (1968); „Običaji, verovanja i praznoverice naroda Jugoslavije" (1972); „Život i običaji naroda Kine" (1973); „U vrtlogu života" (1978); „Narodi i etničke zajednice sveta" (1984); „Na životnim raskrsnicama" (1987); „Kultura ludowa w Serbii" (Krakow 1991); „Čovek u vremenu i prostoru" (1996); „Crna Gora na starim razglednicama (koautorstvo") (2007).

Był wieloletnim redaktorem czasopisma wydawanego przez Jugosłowiańskie Towarzystwo Antropologiczne "Glasnik Antropološkog društva Jugoslavije", potem wydawanego przez Serbskie Towarzystwo Antropologiczne czasopisma "Glasnik Antropološkog društva Srbije".

Profesor Petar Vlahović był wielkim przyjacielem Polski i Polaków. Wielokrotnie odwiedzał nasz kraj i najważniejsze ośrodki akademickie. Bral udział w licznych konferencjach naukowych organizowanych przez polskie instytucje etnologiczne i antropologiczne. Umożliwiał udział polskim antropologom w licznych kongresach i konferencjach, wyjazdy na stypendia, publikowanie prac w jugosłowiańskich, a później serbskich, czasopismach naukowych.

Żegnaj Profesorze!

Janusz Piontek
Profesor
Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Doktor Barbara Mayer

W dniu 28 października 2016 roku zmarła dr Barbara Mayer, emerytowany adiunkt w Instytucie Zoologii Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Jagiellońskiego. Swoje życie naukowe związała z Zakładem Antropologii. Była wychowanką znakomitych antropologów profesorów: Eugenii Stołyhwowej, Bronisława Jasickiego i Pawła Sikory.

Zainicjowała i przez wiele lat prowadziła badania nad rozwojem dzieci i młodzieży regionu nowosądeckiego oraz żywieckiego, które zaowocowały wieloma znakomitymi publikacjami. Dr Barbara Mayer była wybitną specjalistką w zakresie zmienności cech morfologicznych głowy. Przez szereg lat kontynuowała działalność w działającej przy Zakładzie Antropologii Pracowni w Sprawach o Dochodzenie Ojcostwa.

Była znakomitym nauczycielem akademickim, wychowawcą wielu pokoleń antropologów, przyjacielem wszystkich, których spotkała na swojej drodze życiowej. Ceniliśmy w Niej rozwagę i rozsądek poparte nieodłącznym poczuciem humoru

Henryk Głąb
Zakład Antropologii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie

NOMINACJA PROFESORSKA

Profesor dr hab. Sławomir Kozieł otrzymał nominację profesorską w dniu 21 czerwca 2016 roku.

Profesor Sławomir Kozieł urodził się 21 maja 1967 roku w Opolu. W tym samym mieście odbył edukację na poziomie średnim, zakończoną egzaminem maturalnym. W 1989 roku rozpoczął studia na ówczesnym Wydziale Nauk Przyrodniczych i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Wrocławskiego na kierunku Biologia Ogólna. W lutym 1994 roku, w ramach programu TEMPUS (finansowanego przez Unię Europejską), jako jeden z wyróżniających się studentów, otrzymał 6 miesięczne stypendium na Wolnym Uniwersytecie w Brukseli, które spędził pod naukową opieką dra Rolanda Hauspiego, dzięki któremu zdobył cenne doświadczenie, mające znaczący wpływ na dalszy mój rozwój i kierunki dociekań naukowych. W tym samym roku we wrześniu został zatrudniony w ówczesnym Zakładzie Antropologii Polskiej Akademii Nauk we Wrocławiu.

W listopadzie 1998 roku, obronił doktorat na ówczesnym Wydziale Nauk Przyrodniczych i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Wrocławskiego, pt" Czynniki kształtujące proces wzrastania w okresie pokwitania u dziewcząt i chłopców", pod opieką prof. Zygmunta Welona. W listopadzie 2007 roku uzyskał stopień doktora habilitowanego na podstawie cyklu prac pod wspólnym tytułem „Czynniki ryzyka rozwoju nadwagi i otyłości u dzieci i młodzieży" na Wydziale Nauk Biologicznych Uniwersytet Wrocławski.

Cała kariera naukowa Prof. S. Kozieła związana jest z Zakładem Antropologii PAN, którego był dyrektorem w latach 2010-2016, a obecnie, po włączeniu 1 lipca 2016 roku zakładu do Instytutu Immunologii i Terapii Doświadczalnej im. Ludwika Hirszfelda PAN we Wrocławiu jego kierownikiem.

Jest autorem lub współautorem ponad 100 artykułów naukowych, z tego 70 publikowany renomowanych międzynarodowych periodykach naukowych (lista ICR), 19 rozdziałów w monografiach lub książkach oraz współautorem 3 monografii i edytorem 2 pozycji książkowych. Był kierownikiem 2 krajowych projektów badawczych, współwykonawcą 7 krajowych i jednego polsko-brytyjskiego projektu badawczego. Brał czynny udział w licznych konferencjach międzynarodowych oraz współuczestniczył w organizacji trzech konferencji międzynarodowych i jednej krajowej. Prowadził opiekę nad pracami magisterskimi i wypromował 5 doktorów.

Szanowny Panie Profesorze,

pragniemy złożyć gratulacje i życzyć Panu Profesorowi dalszych sukcesów w pracy naukowej oraz wszelkiej pomyślności w życiu osobistym.

Przewodniczący i członkowie Zarządu Głównego
Polskiego Towarzystwa Antropologicznego

Powołanie Profesora dr hab. Janusza Piontka na członka honorowego Chorwackiego Towarzystwa Antropologicznego

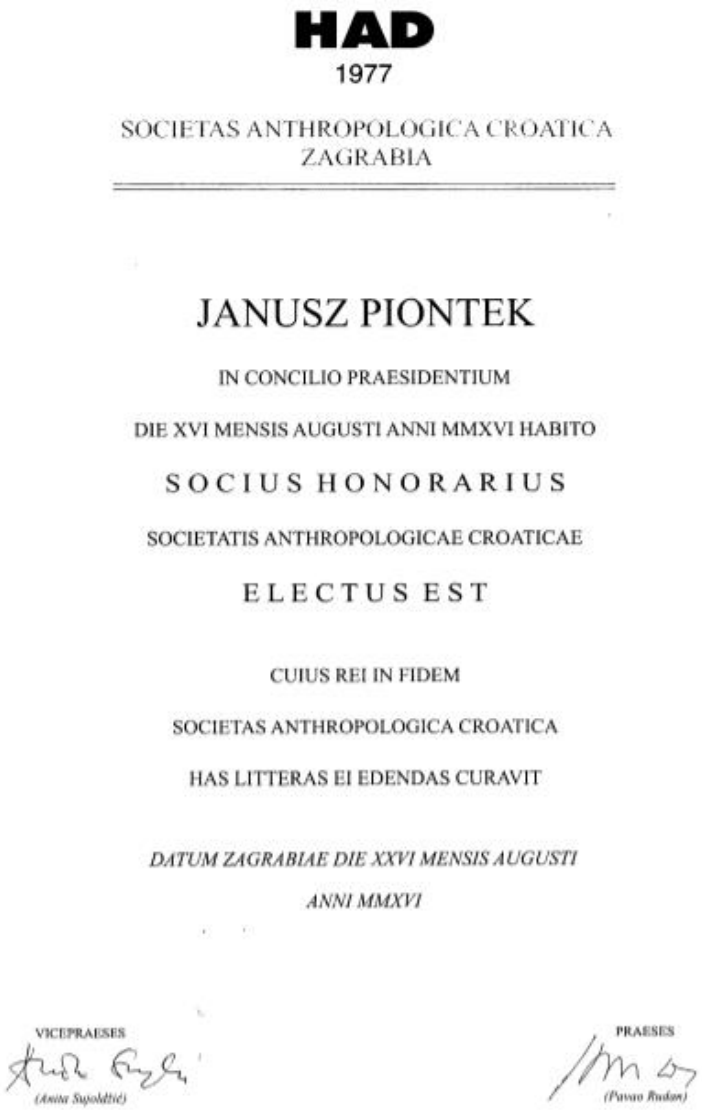

HAD
1977

SOCIETAS ANTHROPOLOGICA CROATICA
ZAGRABIA

JANUSZ PIONTEK

IN CONCILIO PRAESIDENTIUM

DIE XVI MENSIS AUGUSTI ANNI MMXVI HABITO

SOCIUS HONORARIUS

SOCIETATIS ANTHROPOLOGICAE CROATICAE

ELECTUS EST

CUIUS REI IN FIDEM

SOCIETAS ANTHROPOLOGICA CROATICA

HAS LITTERAS EI EDENDAS CURAVIT

DATUM ZAGRABIAE DIE XXVI MENSIS AUGUSTI

ANNI MMXVI

VICEPRAESES
(Anita Sujoldžić)

PRAESES
(Pavao Rudan)

Szanowny Panie Profesorze,

pragniemy serdecznie pogratulować Panu Profesorowi tego prestiżowego wyróżnienia.

Przewodniczący i członkowie Zarządu Głównego
Polskiego Towarzystwa Antropologicznego

Odnowienie doktoratu Profesora dr hab. Pawła Bergmana

W sobotę 10 grudnia br. w przepięknym Oratorium Marianum Uniwersytetu Wrocławskiego odbyła się uroczystość odnowienia doktoratu prof. dr. hab. Pawła Bergmana w pięćdziesiątą pierwszą rocznicę tego wydarzenia. Pan Profesor obronił swoją pracę doktorską i uzyskał stopień doktora w 1965r.

Laudację wygłosił dr hab. Dariusz Skarżyński prof. UWr, Dziekan Wydziału Biologicznego tego Uniwersytetu. Podkreślił w niej zasługi Pana Profesora dla rozwoju dyscypliny i badań antropologicznych, w szczególności metodologii badań bliźniąt oraz imponujące dokonania dydaktyczne i organizacyjne Pana Profesora.

Społeczność polskich antropologów w uznaniu zasług Pana Profesora nadała Mu w 1999r. godność Członka Honorowego Polskiego Towarzystwa Antropologicznewgo.

Następnie Jego Magnificencja Rektor UWr, prof. dr hab. Adam Jezierski odebrał od Pana Profesora Bergmana ślubowanie.

Uświetniający tę uroczystość Chór Marianum Kościoła Uniwersyteckiego p.w. Najświętszego Imienia Jezus we Wrocławiu odśpiewał na cześć Pana Profesora *Plurimos annos*.

Po odnowieniu ślubowania doktorskiego, głos zabrał Pan Profesor. Swoje wystąpienie poświecił Mistrzom, którzy ukształtowali Jego drogę naukową: profesorowi Adamowi Wanke, który zaszczepił w Nim zainteresowanie metodami statystycznymi w opracowaniach danych antropologicznych, profesorowi Czesławowi Niżankowskiemu, promotorowi rozprawy doktorskiej i wielu innym znakomitym uczonym.

Po oficjalnej uroczystości podczas wydanego na cześć Pana Profesora obiadu z największą przyjemnością słuchaliśmy wspomnień Pana Profesora.

Maria Kaczmarek

Pan Profesor Paweł Bergman po odnowieniu ślubowania doktorskiego.
Oratorium Marianum Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław, 12.grudnia 2016 r.

Szanowny Panie Profesorze, pragniemy serdecznie pogratulować Panu Profesorowi pięknego Jubileuszu i życzyć dalszych lat w zdrowiu i pogodzie ducha.

Przewodniczący i członkowie Zarządu Głównego PTA

Protokół z posiedzenia Zarządu Głównego
Polskiego Towarzystwa Antropologicznego

W dniu 18 listopada 2016 roku w Łodzi odbyło się posiedzenie Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Antropologicznego. Gospodarzem spotkania był Przewodniczący Polskiego Towarzystwa Antropologicznego, prof. dr hab. Krzysztof Szostek. W posiedzeniu uczestniczyło 10 osób: prof. dr hab. Krzysztof Szostek, prof. dr hab. Sławomir Kozieł, prof. dr hab. Elżbieta Żądzińska, prof. dr hab. Teresa Sławińska-Ochla, dr hab. Alicja Budnik prof. UAM, dr. hab. Jacek Tomczyk, prof. UKSW, dr Marta Krenz-Niedbała, dr Beata Ciekosz-Stepańczak, dr Joanna Neczuja-Dwojacka a także dr hab. n.med. Iwona Teul.

Zebranie otworzył Przewodniczący PTA prof. dr hab. Krzysztof Szostek, który po powitaniu uczestników, poprosił dr Beatę Cienkosz-Stepańczak o protokołowanie zebrania, a następnie przedstawił program posiedzenia:

1. Sprawa członkostwa honorowego PTA. Dyskusja
2. Informacja o przygotowywanych projektach finansujących działalność upowszechniającą naukę. Referuje dr Marta Krenz-Niedbała i prof. dr hab. Krzysztof Szostek
3. Informacja o przygotowaniach do XLVI ogólnopolskiej konferencji naukowej PTA w Szczecinie. Referuje dr hab. Iwona Teul i prof. dr hab. Krzysztof Szostek
4. Informacja o przygotowaniach do konferencji naukowej Funeralna Lednickie 2017. Referuje prof. dr hab. Krzysztof Szostek
5. Sprawa objęcia patronatem honorowym PTA oraz wsparcie naukowe planowanej ogólnopolskiej konferencji naukowej studentów kół antropologicznych – Poznań 2017. Referuje prof. dr hab. Krzysztof Szostek
6. Sprawy finansowe. Referuje dr Marta Kranz-Niedbała.
7. Strona internetowa PTA – sprawa dostarczania informacji z poszczególnych oddziałów. Referuje prof. dr hab. Krzysztof Szostek
8. Wolne wnioski

Wszyscy członkowie Zarządu Głównego, uczestniczący w posiedzeniu, przyjęli porządek zebrania przedstawiony przez Przewodniczącego PTA.

Pierwszą kwestią poruszoną na zebraniu przez prof. dr hab. Krzysztofa Szostka była sprawa powołania nowych członków honorowych Polskiego Towarzystwa Antropologicznego. Profesor dr hab. Krzysztof Szostek zasugerował potrzebę nominacji nowych członków honorowych spośród osób szczególnie zasłużonych dla PTA. Według statutu PTA członka honorowego powołuje konwent w skład którego wchodzi poprzedni przewodniczący PTA oraz dwóch członków honorowych PTA. Dotychczasowy konwent tworzyli: Pani prof. dr hab. Danuta Kornafel, Pani prof. dr hab. Teresa Łaska-Mierzejewska oraz Pan prof. dr hab. Krzysztof Kaczanowski. Z powodu śmierci Pani prof. dr hab. Teresy Łaski-Mierzejewskiej oraz Pana prof. dr hab. Krzysztofa Kaczanowskiego, Przewodniczący PTA wnioskował o powołanie nowego konwentu, w skład którego weszliby: Pani prof.

dr hab. Maria Kaczmarek, prof. dr hab. Guido Kriesel oraz prof. dr hab. Maciej Henneberg. Pozostali członkowie Zarządu poparli tą propozycję.

Profesor dr hab. Krzysztof Szostek zaproponował również, aby konwent rozważył powołanie Pani prof. dr hab. Danuty Kornafel na członka honorowego PTA, ze względu na Jej długoletnią pracę na rzecz PTA. Członkowie poparli wniosek Przewodniczącego PTA. W dyskusji Prof. dr hab. Sławomir Kozieł zasugerował, że liczba członków honorowych powinna być stała, tak aby była to elitarna grupa osób szczególnie zasłużonych dla polskiej antropologii. Prof. dr hab. Krzysztof Szostek odpowiedział, że konwent jest tym organem w obrębie PTA, który ma regulować liczbę członków honorowych. Prof. dr hab. Krzysztof Szostek powiedział, że skieruje prośbę do osób wybranych przez Zarząd o wejście w skład konwentu oraz skieruje wniosek o zaopiniowanie Pani prof. dr hab. Danuty Kornafel na członka honorowego PTA. Głosowanie odbyłoby się na Walnym Zebraniu PTA podczas najbliższej Konferencji PTA w Szczecinie.

W kolejnym punkcie zebrania Pani dr Marta Krenz-Niedbała poinformowała o projektach finansujących działalność upowszechniającą naukę, które razem z Prof. dr hab. Krzysztofem Szostkiem złożyła na konkurs. Projekt dotyczy digitalizacji *Anthropological Review* oraz dotacji na konferencje, które odbędą się w 2017 roku – Funeralia Lednickie oraz XLVI Konferencję PTA w Szczecinie. Pani dr Marta Krenz-Niedbała powiedziała również o problemach jakie napotykała w trakcie wypełniania wniosku. Pani doktor widzi szczególną potrzebę współpracy przy wypełnianiu takich projektów ze strony osób bezpośrednio zaangażowanych w działania, których dany projekt dotyczy (np. przy uzasadnianiu ponoszonych kosztów). Prof. dr hab. Krzysztof Szostek zaznaczył, że przy tak skomplikowanych wnioskach ważny jest rozdział pracy i odpowiedzialności.

Pani dr Marta Krenz-Niedbała przedstawiła następnie budżet i wydatki PTA na przyszły rok. Największe koszty, ok. 30 000 zł, trzeba będzie ponieść na wydanie *Anthropological Review*. Szczególnie duże koszty generuje wydawnictwo De Gruyter. W obecnym roku ze składek członkowskich jest zebrane ok. 11 000 zł oraz ze sprzedaży AR – ok. 6000 zł. Konieczne jest pozyskanie pozostałych środków.

Profesor Sławomir Kozieł zaproponował podniesienie opłaty konferencyjnej PTA tak żeby kwota ta zasiliła budżet PTA. Pani dr hab. Iwona Teul powiedziała, że zawsze 10% opłaty konferencyjnej przechodzi do budżetu PTA i nie podnosiłaby już i tak wysokich opłat za konferencję.

Prof. dr hab. Krzysztof Szostek poinformował, że ciągle szuka sponsorów zewnętrznych, chętnych do przekazania środków na AR. Jest to jednak niezmiernie trudne. Przewodniczący PTA poprosił, aby każdy szukał również osób lub organizacji, które mogłyby wesprzeć finansowo PTA. Pani dr Marta Krenz-Niedbała powiedziała, że należy pracować nad efektywnym pozyskiwaniem dotacji na działalność PTA, a nie osiągniemy tego bez współpracy w kwestii merytorycznej projektów. Prof. dr hab. Elżbieta Żądzińska zadeklarowała, że dowie się czy jest jakieś polskie czasopismo z listy B, które stara się wejść na listę A i dostaje fundusze z MNiSW. Może tam uzyskalibyśmy informacje jak skutecznie pozyskiwać środki.

Prof. Jacek Tomczyk zasugerował również o możliwości postarania się o stałego sponsora dla PTA np. firm, którym umożliwilibyśmy umieszczanie reklam na stronie internetowej PTA. Natomiast Prof. Elżbieta Żądzińska zaproponowała

podniesienie składki członkowskiej PTA, jednak pomysł ten nie spotkał się z przychylnością pozostałych członków Zarządu.

W kolejnej części zebrania Pani dr hab. Iwona Teul poinformowała Zarząd o przygotowywaniach do XLVI Konferencji PTA, która odbędzie się w Szczecinie. Nieznacznej zmianie uległ tytuł konferencji, który obecnie brzmi: „*Non omnis moriar*": antropologia i medycyna a historia i przyszłość badań człowieka. Pani dr hab. Iwona Teul poinformowała, że w najbliższym czasie będzie już ogłoszony II Komunikat, gdzie znajdą się wszystkie szczegóły dotyczące terminów i opłat konferencyjnych.

Profesor dr hab. Krzysztof Szostek powiedział również o pomyślnych ustaleniach dotyczących charakteru przyszłych Funeralii Lednickich. W nowej wersji będzie to konferencja pokazująca osiągnięcia z dziedzin antropologii i archeologii z ukierunkowaniem na nowoczesne metody badań.

Profesor Szostek poinformował, że PTA objęło patronat nad Ogólnopolską Studencką Konferencją Antropologiczną, która w 2017 roku odbędzie się w Poznaniu. Jednocześnie zaznaczył, że PTA nie wspiera finansowo tej konferencji aczkolwiek rozważa ufundowanie nagrody dla najlepszego referatu. Być może taka osoba będzie miała również możliwość opublikowania pracy w AR o ile artkuł pomyślnie zrecenzowany.

Na zakończenie Prof. dr hab. Krzysztof Szostek zaapelował o przysyłanie informacji o ciekawych pracach oraz konferencjach i warsztatach, które można byłoby umieścić na stronie internetowej PTA.

W wolnych wnioskach Prof. Jacek Tomczyk poinformował, że nie ma pełnych informacji dotyczących wpłat składek członkowskich, ponieważ część osób wpłaca je do Skarbnika danego oddziału, a część bezpośrednio na konto PTA. Pani dr Marta Krenz-Niedbała zasugerowała, aby pliki dotyczące list członków danych oddziałów z informacją o wpłaconych składkach były dostępne na portalu Dropbox jako pliki tylko do odczytu, a dostęp mieliby wszyscy Przewodniczący i Skarbnicy oddziałów.

Profesor dr hab. Krzysztof Szostek podziękował członkom za obecność i owocną dyskusję, a następnie zakończył posiedzenie.

Protokół sporządziła *Beata Cienkosz-Stepańczak*
Sekretarz Polskiego Towarzystwa Antropologicznego

Informacje Zarządu Głównego
Polskiego Towarzystwa Antropologicznego

W bieżącym roku odbyły się dwa zebrania Zarządu Polskiego Towarzystwa Antropologicznego, z których szczegółowe sprawozdania zostały przedstawione w czerwcowym oraz bieżącym, grudniowym Biuletynie PTA.

W tym miejscu pragnę jedynie syntetycznie przedstawić najważniejsze informacje z działalności organizacyjnej dotyczącej 2016 roku.

- Dzięki dotacji finansowej przekazanej na działalność statutową PTA przez **Pana Profesora Macieja Henneberga** oraz funduszom przekazanym przez **prywatnego sponsora, który prosił o anonimowość** zostały sfinansowane dwa numery Anthropological Review. Pragnę w tym miejscu serdecznie podziękować sponsorom bowiem tylko dzięki Nim ukazały się wyśmienite artykuły, podnoszące prestiż naszego sztandarowego czasopisma naukowego.

- We współpracy z **Panią Profesor Marią Kaczmarek, Panią dr hab. Iwoną Teul i Panią dr hab. Aleksandrą Gawlikowską-Sroką, oraz Panem mgr Jackiem Wrzesińskim** zostały przygotowane i wysłane do Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego trzy wnioski grantowe. Złożone projekty dotyczą dofinansowania przyszłych konferencji naukowych w tym konferencji Polskiego Towarzystwa Antropologicznego w Szczecinie oraz Funeraliów Lednickich oraz dotacji wydawniczej na czasopismo Anthropological Review. Chciałbym bardzo podziękować za współpracę, kompetencje i zaangażowanie **Pani dr Marcie Krenz-Niedbale.** Mam nadzieję, że ta ciężka praca angażująca tak wiele osób zakończy się sukcesem.

- W 2016 roku Polskie Towarzystwo Antropologiczne było współorganizatorem oraz patronowało trzem wydarzeniom naukowym.

    1. I Międzynarodowa Konferencja Naukowa **„Man-Food-Health”**, zorganizowana przez Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu oraz Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu.
    2. Międzynarodowa Konferencja Naukowa zorganizowana przez Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy „XIX Funeralia Lednickie **„Chrzest – przemiany religijne, kulturowe i sepulkralne”**
    3. XVII Warsztaty Antropologiczne im. Janusza Charzewskiego, które w bieżącym roku nosiły tytuł **„Wielowymiarowość badań biodemograficznych i związki z innymi naukami”**. Warsztaty zostały

zorganizowane przez Katedrę Antropologii Uniwersytetu Łódzkiego przy udziale Komitetu Biologii Organizmalnej Polskiej Akademii Nauk wspólnie z Polskim Towarzystwem Antropologicznym.

- W 2016 roku z inicjatywy Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Antropologicznego został zainicjowany projekt stworzenia podręcznika z antropologii fizycznej. Podręcznik będzie wydany na przełomie 2017/2018 roku przez Polskie Wydawnictwo Naukowe.

Wszystkim z Państwa zaangażowanym w organizację wymienionych spotkań naukowych oraz Redakcji Naukowej związanej z projektem podręcznika serdecznie dziękuję za współpracę. Pragnę również podziękować osobom wspomagającym działalność administracyjną PTA w tym Pani **dr Sylwii Łukasik (UAM Poznań)**, Pani **dr Joannie Nieczuji-Dwojackiej (UKSW Warszawa)** oraz Pani **mgr Katarzynie Mądrzyk (UJ Kraków)**.

Krzysztof Szostek

PLANOWANE KONFERENCJE PTA

XLVI OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA NAUKOWA PTA

„ *Non omnis moriar*”: antropologia i medycyna a historia i przyszłość badań człowieka.

Szczecin 13 – 15 września 2017 roku

Rektorat PUM, ul Rybacka 1

II Komunikat

KOMITET NAUKOWY

dr hab. Alicja Budnik, prof. UAM, Poznań
dr hab. Anna Burdukiewicz, prof. AWF, Wrocław
Prof. dr hab. Jadwiga Charzewska, AWF, Warszawa
Prof. dr hab. Joachim Cieślik, UAM, Poznań
dr hab. Monika Chudecka (US), Szczecin
Prof. dr hab. Stanisław Gołąb, AWF, Kraków
Prof. dr hab. Bohdan Gworys, WUM, Wrocław
dr hab. Elżbieta Haduch, prof. UJ, Kraków
Prof. dr hab. Maria Kaczmarek, UAM, Poznań
dr hab. Danuta Kornafel, UWr, Wrocław
dr hab. Magdalena Kosińska, UAM, Poznań
Prof. dr hab. Sławomir Kozieł, ZA, PAN, Wrocław
dr hab. Tomasz Kozłowski, prof. UMK, Toruń
dr hab. Barbara Kwiatkowska, prof. UPWr, Wrocław
Prof. dr hab. Jacek Lewanadowski, AWF, Poznań
dr hab. Wiesław Lorkiewicz, prof. UŁ, Łódź
Prof. dr hab. Mirosław Parafiniuk, PUM, Szczecin,
Prof. dr hab. Bogusław Pawłowski, UWr, Wrocław
Prof. dr hab. Janusz Piontek, UAM, Poznań
Prof. dr hab. Anna Siniarska, UKSW, Warszawa
Prof. Teresa Sławińska- Ochla, AWF, Poznań
Prof. dr hab. Krzysztof Szostek, UJ, Kraków
dr hab. Anita Szwed, UAM, Poznań
dr hab. n med. Iwona Teul, PUM, Szczecin
dr hab. Jacek Tomczyk ,UKSW, Warszawa
dr hab. Ewa Ziółkowska-Łajp, prof. AWF, Poznań
dr hab. n med. Zbigniew Ziętek, prof. PUM, Szczecin
Prof. dr hab. Ryszard Żarów, AWF, Kraków
Prof. dr hab. Elżbieta Żądzińska, prof. UŁ, Łódź

ORGANIZATORZY KONFERENCJI

Katedra Medycyny Sądowej PUM,
Zakład Genetyki Sądowej PUM
Zakładu Anatomii Prawidłowej i Klinicznej PUM
Oddział Szczeciński PTA

KOMITET ORGANIZACYJNY

Prof. Mirosław Parafiniuk Przewodniczący (PUM),
dr hab. Iwona Teul z-ca Przewodniczącego (PUM),
dr hab. Aleksandra Gawlikowska-Sroka sekretarz (PUM),
dr Ewa Rębacz-Maron skarbnik (US)
dr Andrzej Ossowski (PUM),
dr hab. Monika Chudecka (US)
dr hab. Zbigniew Ziętek Prof. PUM,
dr. Maciej Mularczyk (PUM)
dr Liliana Wdowiak (PUM),
dr hab. Danuta Umiastowska (US),
dr hab. Paweł Cięszczyk, Prof. US
dr hab. Wiesław Osiński (US),
dr hab. Katarzyna Sygit (US),
dr hab. Dariusz Wysocki (US)
dr Elżbieta Sieńko - Awierianów (US),
dr hab. Anna Lubkowska Prof. PUM
dr Wiolett Łubkowska (US)
dr Kinga Michnik (WSIE),
dr Edyta Dzięciołowska-Baran (PUM),
dr Marta Dipenbroek (PUM),
mgr Katarzyna Jałowińska (PUM),
dr Jarosław Piątek (PUM),
dr Ewa Adamiec (PUM),
dr Katarzyna Leźnicka (US),
dr Katarzyna Kubajek- Ozga (PUM),
dr Anna Krajewska-Pędzik (US).
mgr Anna Stangret (PUM)
Prof. Beata Karakiewicz (PUM),
dr hab. Elżbieta Grochans Prof. PUM,

REJESTRACJA

Prosimy osoby zainteresowane uczestnictwem (czynnym lub biernym) w konferencji o przesłanie zgłoszenia uczestnictwa w konferencji na formularzu rejestracyjnym, który dostępny jest na stronie PTA w Komunikacie I

Harmonogram działań Komitetu Organizacyjnego:

do 31 grudnia 2016 nadsyłanie zgłoszeń uczestnictwa w Konferencji
do 28 lutego 2017 nadsyłanie streszczeń prezentacji konferencyjnych
do 30 marca 2017 referenci w sesjach naukowych - informacja o przyjęciu (lub nie) tematów referatów.
do 15 kwietnia 2017 opłacenie udziału w konferencji
Ostateczny termin nadsyłania zgłoszeń uczestnictwa biernego upływa
15 grudnia 2016 roku.
Wysłanie III Komunikatu i programu szczegółowego konferencji: **30.05.2017 r**.

Do udziału w konferencji serdecznie zapraszamy również studentów. W ramach sesji studenckich zorganizowany zostanie konkurs na najlepsze prace. Nagrodą za zajęcie pierwszego miejsca będzie publikacja referatu w Anthropological Review, oficjalnym

wydawnictwie PTA (po uzyskaniu pozytywnych recenzji wydawniczych) oraz dla laureatów pierwszych trzech miejsc - uzyskanie certyfikatu potwierdzającego zwycięstwo w konkursie. Ponadto wszyscy uczestnicy otrzymają certyfikaty potwierdzające czynne uczestnictwo w konferencji. Prosimy o przygotowanie prac mieszczących się w podanej w I Komunikacie tematyce.
W sesji studenckiej oraz konkursie prac mogą brać udział tylko studenci I i II stopnia studiów.
Doktorantów, jako absolwentów uczelni wyższych, serdecznie zapraszamy do wzięcia udziału w sesjach naukowych na ogólnych zasadach.
Do udziału w konferencji zachęcamy lekarzy, którzy chcą uzyskać punkty edukacyjne (10 punktów za udział czynny w konferencji - wygłoszenie referatu oraz punkty za udział bierny. Informacja o liczbie punktów zostanie podana w kwietniu 2017 r., po ustaleniu programu konferencji). Uczestnicy otrzymają certyfikat potwierdzający udział w konferencji oraz uzyskanie punktów edukacyjnych. Warunkiem uczestnictwa jest przesłanie zgłoszenia oraz uiszczenie opłaty konferencyjnej.

Elektroniczny formularz zgłoszeniowy dostępny jest na stronie konferencji:
http://www.pta

ZGŁOSZENIE STRESZCZENIA

Osoby zainteresowane wygłoszeniem referatu lub zaprezentowaniem plakatu prosimy o wypełnienie formularza rejestracyjnego z zaznaczeniem opcji „uczestnictwo czynne” oraz podaniem formy wystąpienia (ustna lub plakatowa)
W przypadku wystąpienia ustnego prosimy o wskazanie sesji tematycznej.

Termin nadsyłania streszczeń upływa
28 lutego 2017 r.
Studentów i doktorantów biorących udział w konkursie prac, prosimy o przesłanie tekstu referatu drogą mailową
do 15 marca 2017 r.
Warunkiem czynnego uczestnictwa w konferencji jest nadesłanie zgłoszenia i tematu referatu wraz ze streszczeniem do 28.02.2017 r. oraz wniesienie opłaty konferencyjnej. Zakwalifikowanie streszczenia do druku uzależnione jest od pozytywnej recenzji Komitetu Naukowego.

Organizatorzy przewidują publikację prac oryginalnych w Anthropological Review, oficjalnym wydawnictwie PTA.

OPŁATY

Opłata za pełny czynny udział wynosi:
550 PLN
ulgowa: członkowie PTA: **500 PL** obejmuje:
udział w sesji plenarnej, plakatowej i sesjach tematycznych,
materiały konferencyjne
certyfikat uczestnictwa
przerwy kawowe
spotkania integracyjne w tym bankiet
(14. 09. 2017)
obiad (13,14, 15.09. 2017)

Studenci (studia I ^{o}, II ^{o}, III ^{o}) – opłata wynosi **250 PLN**

Udział bierny:
400 PLN za uczestnictwo bierne
Organizatorzy zapewniają w ramach opłaty: materiały konferencyjne, certyfikat uczestnictwa, kawę/herbatę w przerwach między obradami, 2 obiady

Opłatę uczestnictwa uiszczają również współautorzy referatu, jeżeli chcą otrzymać materiały konferencyjne, certyfikaty oraz uczestniczyć w obiadach i spotkaniu integracyjnym.

WPŁATY

Opłatę konferencyjną prosimy wpłacać na
Konto na konferencję PTA 2017:
Bank Zachodni WBK
33 Oddział w Poznaniu, ul. Seweryna Mielżyńskiego 14
61-725, Poznań
59 1090 2590 0000 0001 3325 4334

Tytuł przelewu: XLVI Konferencja PTA, Imię i nazwisko osoby (osób), za które dokonywana jest wpłata

Opłata za udział czynny powinna być uiszczona w formie przelewu do 15 kwietnia 2017r. Po tym terminie opłata konferencyjna wynosi 600 PLN

Faktury będą do odebrania w Biurze konferencji lub wysłane pocztą elektroniczną.
Informacje dotyczące podmiotu (instytucja/osoba fizyczna), na który ma być wystawiona faktura:
nazwa instytucji/nazwisko, adres, NIP instytucji.
Fakturę otrzymają wszyscy uczestnicy.
Jeżeli nie chcą Państwo, by faktura została wystawiona na instytucję finansującą koszt konferencji, proszę podać swoje dane personalne.

REGULAMIN STRESZCZEŃ

INFORMACJE DLA AUTORÓW STRESZCZEŃ

Teksty streszczeń referatów powinny być napisane w języku polskim lub angielskim i wysłane w formie elektronicznej na adres: anatomia@pum.edu.pl z tytułem konf. PTA lub pta@amu.edu.pl.

Streszczenia prosimy przygotować w programie Microsoft Word, w formacie: doc lub rtf, nie docx.
Strony powinny mieć marginesy 2,5 cm.
Tekst powinien być napisany czcionką Times New Roman, wielkość czcionki 12, z przedziałami liniowymi 1,5; bez podkreśleń, kursywy czy pogrubień.
Streszczenie powinno mieć objętość do 1200 słów.

Streszczenie powinno zawierać treści dotyczące wstępu, celów pracy, materiału i metod, wyników i wniosków oraz słowa kluczowe (3-5 słów)

UKŁAD STRESZCZENIA

Prosimy o zachowanie następującego układu streszczenia, treści umieszczać w oddzielnych liniach w kolejności:

Imię i nazwisko Autora / Autorów

Afiliacja
Adres, numer telefonu i adres e-mail
Tytuł (maksymalnie do 50 znaków ze spacjami);
Tekst streszczenia (z podziałem na części składowe)
Słowa kluczowe w języku polskim i angielskim (key words)
W tekście streszczenia niedopuszczalne są tabele, rysunki i ryciny.
W przypadku streszczenia angielskiego prosimy również o umieszczenie nad streszczeniem tytułu w języku polskim.
Prosimy o podkreślenie nazwiska autora referującego (głoszącego) w przypadku współautorstwa pracy.
Cytowany fragment tekstu prosimy pisać w cudzysłowie.
Przypisy proszę robić w tekście, używając zwykłych nawiasów: autor, rok wydania: numer strony, czyli np.: (Złotopolski 1998), (Małopolski 2002:78)
W przypadku cytowania za innym opracowaniem/autorem proszę w bibliografii wskazać źródło, do którego Autor/Autorka korzystał: (Oberhof 1989 za Judt 2014:11
Dopuszczalne są tylko 4 pozycje bibliografii

W streszczeniu można podać informacje dotyczące źródeł wsparcia finansowego, w tym, na przykład, numer projektu badawczego, w którym finansowanie pochodzi.

Formularz zgłoszenia streszczenia znajdują się na oficjalnej stronie PTA wraz z II Komunikatem

ZAKWATEROWANIE

Dla wszystkich uczestników korzystających z noclegów podajemy propozycje miejsc noclegowych. Wszystkie hotele znajdują się w centrum miasta, bardzo blisko miejsca obrad konferencji (5 min), blisko dworca PKP i PKS. Ponadto niedaleko wymienionych miejsc noclegowych znajdują się główne atrakcje turystyczne Szczecina– Zamek Książąt Pomorskich, Stare Miasto i Wały Chrobrego i bulwary spacerowe nad Odrą.
Rezerwacji należy dokonywać we własnym zakresie. **Organizatorzy nie pośredniczą w rezerwacji miejsc noclegowych.**
Zachęcamy do skorzystania z usługi Booking.com
Najbliżej znajdujące się miejsca noclegowe (5-10 min na dojście do miejsca obrad konferencji) to:
Dom Studencki nr 4 "Portowiec"
ul. Podgórna 26, http://www.us.szc.pl

Hotel Ibis
ul. Dworcowa 16

Hotel Novotel
ul. 3 Maja 31

Elka Sen
ul. 3 Maja 1A

Pozostałe propozycje noclegów usytuowane są również niedaleko Rektoratu PUM przy ul Rybackiej 1

Kamienica (około 1,1 km od Rektoratu PUM- 15-20 min)
ul. Śląska 43

Focus Hotel Szczecin
Małopolska 23 (usytuowany w odległości 15 min od Rektoratu PUM)

Apartamenty Starówka Szczecin
ul. Osiek 7 (usytuowany w odległości 10 min od Rektoratu PUM)

W razie jakichkolwiek wątpliwości związanych z podanymi w komunikacie informacjami prosimy o kontakt:
Adres do korespondencji
Szczeciński Oddział Polskiego Towarzystwa Antropologicznego
ul. Powstańców Wielkopolskich 72;
70-111 Szczecin, tel.: 914661481 fax: 914661484 e-mail:
anatomia@pum.edu.pl z tytułem konf. PTA

Serdecznie zapraszamy do wzięcia udziału w konferencji.

Z wyrazami szacunku
w imieniu Komitetu Organizacyjnego
dr hab. n med. Iwona Teul

XX FUNERALIA LEDNICKIE
STARY MATERIAŁ – NOWE SPOJRZENIE

Czas trwania i miejsce:
10-11 maja 2017, Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy, Dziekanowice
Przewodniczący komitetu organizacyjnego:
prof. dr hab. Krzysztof Szostek
Organizator:
Polskie Towarzystwo Antropologiczne
Współorganizatorzy:
Stowarzyszenie Naukowe Archeologów Polskich, Oddział w Poznaniu
Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy
Skład komitetu organizacyjnego:
dr hab. prof. nadzw. Wojciech Dzieduszycki
prof. dr hab. Maria Kaczmarek
dr Marta Krenz-Niedbała
dr hab. prof. nadzw. Barbara Kwiatkowska
dr hab. prof. UŁ Wiesław Lorkiewicz
dr hab. Iwona Teul
prof. dr hab. Krzysztof Szostek
dr hab. prof. UKSW Jacek Tomczyk
mgr Jacek Wrzesiński
prof. dr hab. Andrzej Marek Wyrwa
dr hab. Tomasz Kozłowski

Tematyka

Temat planowanej konferencji odbywającej się cyklicznie od 20 lat jest związany z przestrzenią nauk biologicznych (antropologia) i humanistycznych (archeologia), które to dziedziny od ponad 150 lat ściśle ze sobą współpracują. W XXI wieku w dobie coraz prężniej rozwijającej się współpracy naukowej istnieje konieczność, aby wyniki badań w sposób holistyczny opisywały egzystencję naszego gatunku, który to w ujęciu bio-kulturowym, tak w świecie przyrody jak i kultury jest gatunkiem wyjątkowym. W toku ewolucji człowiek wypracował, bowiem wyjątkowe i specyficzne cechy psychiczne oraz biologiczne odróżniające go od innych gatunków. W kontekście interdyscyplinarnym badanie przeszłości naszego gatunku jest procesem ciągłym, a nasze możliwości poznawcze zależne są od nowych metod badawczych i nowoczesnych metodologii podejścia. Stawiane pytania i hipotezy badawcze związane z naszą przeszłością powodują ciągłe poszukiwania nowych dróg i sposobów umożliwiających jak najbardziej kompleksową ocenę przeszłości oraz ukazanie roli rozwoju oraz przemian populacji ludzkich.

Archeologia i antropologia współpracując na polu rekonstrukcji przeszłości człowieka wciąż poszukują nowych metod, nowatorskich narzędzi badawczych oraz interdyscyplinarnych sposobów postępowania, aby uzyskać jak najbardziej zbliżony do rzeczywistości obraz podmiotu swych dociekań. Człowiek żyjąc w określonym środowisku przyrodniczym jak i kulturowym zarówno mentalnie jak i pod względem

ograniczeń morfologicznych jest uzależniony od otoczenia i staje się jego odzwierciedleniem. Dlatego też spektrum badań oraz zakres możliwości badawczych powinno być coraz szersze i uwzględniać zdobycze nauki z rożnych dziedzin. Im bardziej szczegółowe hipotezy badawcze są formułowane tym ich falsyfikacja wymaga coraz większego grona współpracowników. Dzięki temu obraz człowieka z przeszłości staje się pełniejszy i bardziej wiarygodny. Dotyczy to także badań współczesnych populacji ludzkich, które stanowią model interpretacyjny. W efekcie takiego wielowymiarowego podejścia naukowego i prowadzenia kompleksowych badań, diagnoza związana z rekonstrukcją bio-kulturowych aspektów życia człowieka staje się wiarygodniejsza.

Proponowana konferencja ma na celu wskazanie, jakie nowoczesne kierunki badawcze są w stanie odpowiedzieć na nurtujące pytania antropologów, archeologów i historyków. Interdyscyplinarny panel naukowy zakładany w tym przypadku ma skierować duże grupy naukowców na nowoczesną i kompetencyjną drogę poznania przeszłości naszego gatunku.

W trakcie konferencji planowane są wykłady panelowe przedstawiające nowoczesne metody badań stosowane w antropologii i archeologii. Wykłady te w oparciu o dyskusję warsztatową umożliwią naukowcom stworzenie interdyscyplinarnych grup badawczych, co w efekcie doprowadzi do pełniejszych opracowań naukowych.

Dyskusje i referaty będą obejmowały takie przestrzenie jak:

1/sposoby ekspozycji zabytków archeologicznych i materiałów biologicznych pochodzących z wykopalisk, etykę związaną ze sposobem ekspozycji szczątków ludzkich, etykę zamieszczania w publikacjach danych innych autorów i sposób ich prezentacji, prezentacje wyników badań na konferencjach naukowych.

2/ Zaznaczenie wartości naukowej LIDAR, jako bezinwazyjnej metody badawczej, dla m.in. weryfikacji dotychczas rozpoznanych stanowisk archeologicznych i obiektów związanych z działalnością człowieka w przeszłości oraz wykrycie tych jeszcze nieznanych. Metoda ta umożliwia badanie lokalizacji, identyfikację miejsc grzebania zmarłych oraz zasięg cmentarzysk i ich rozplanowanie bez potrzeby czasochłonnych i kosztownych badań powierzchniowych. Choć w świecie jest standardem w badaniach geologicznych i archeologicznych nie jest szeroko stosowana na terenie Polski.

3/ metody postępowania – terenowego i gabinetowego opracowania danych biologicznych i archeologicznych, sposobu przekazywania wiedzy w jednostkach muzealnych w aspekcie szeroko rozumianego udostępniania i upowszechniania wiedzy naukowej. Zagadnieniem, które zostanie poruszone będą metody eksponowania przeszłości w kontekście docierania nowoczesnej wiedzy do szerszego grona odbiorców, propagowanie historii naszego gatunku w ujęciu bio-kulturowym.

4/ Odtwarzanie i szeroko rozumiana rekonstrukcja stanu biologicznego historycznych i przedhistorycznych populacji ludzkich. Człowiek i jego reakcje będzie rozpatrywany przez pryzmat strategii adaptacyjnych oraz środowiskowej i kulturowej zmienności.

Przedstawione zostaną nowoczesne metody związane z tzw. antropologią molekularną takie jak: analizy aDNA, badania izotopowe, badania tafonomiczne, bezinwazyjne metody analiz materiałów szkieletowych w tym mikrotomografia komputerowa czy też rekonstrukcje morfologiczne 3D. Badania palinologiczne, paleobotaniczne oraz archeozoologiczne, które uzupełniając wiedzę molekularną oraz anatomo-antropologiczną będą w stanie odpowiadać na pytania związane z pochodzeniem, dietą, migracją czy też strategią bytności populacji pradziejowych w sposób kompleksowy. Takie ujęcie paradygmatu obrazu „człowieka - natury i kultury" jest nadrzędnym planem spotkania naukowego

Zaproszeni wykładowcy:

- **Panel archeologiczny** – prof. dr hab. Jan Chochorowski (UJ Kraków), prof. dr hab. Arkadiusz Marciniak (UAM Poznań); dr hab. prof. UMK Daniel Makowiecki (UMK Toruń); dr Mirosław Furmanek (Uniwersytet Wrocławski) dr Agata Sady (Muzeum Śląskie, Katowice), dr Jerzy Sikora (Uniwersytet Łódzki); dr Janusz Budziszewski (UKSW Warszawa); mgr Andrzej Gołembnik (Zespół Archeologiczno-Konserwatorski); dr Marzena Szilke-Ożarek i zespół (UKSW i Pracownia); mgr Sebastian Tyszczuk (UKSW Warszawa); dr Wojciech Głowa (Kraków), dr hab. Marcin Wołoszyn (PAN o. Kraków)

- **Panel antropologiczny** – dr Anna Maria Kubicka (UAM Poznań); prof. dr hab. Janusz Piontek (UAM Poznań); mgr Barbara Woźniak (UJ Kraków), prof. dr hab. Krzysztof Szostek (UJ Kraków); dr hab. Wiesław Lorkiewicz (Uniwersytet Łódzki), dr hab. Iwona Teul (Pomorska Akademia Medyczna w Szczecinie); dr Marta Krenz-Niedbała (UAM Poznań); dr Beata Cienkosz-Stepańczak (UJ Kraków), dr hab. prof. nadzw. Barbara Kwiatkowska (Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu), dr Dariusz Nowakowski (Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu);

Planowane referaty proszone:

Wykład plenarny:

- - prof. dr hab. Jan Chochorowski – „Relacje między archeologią a antropologią w ujęciu historycznym od XIX do XX wieku"

DZIEŃ PIERWSZY:

Panel archeologiczny

- - prof. dr hab. Arkadiusz Marciniak (relacje i współpraca archeologia-antropologia)
- - dr hab. prof. UMK Daniel Makowiecki – archeozoologia
- - dr Mirosław Furmanek – holistyczne ujęcie archeologii okresu neolitu

Panel antropologiczny

- - dr Anna Maria Kubicka, prof. dr hab. Janusz Piontek – Metody tomograficzne w badaniu zmienności ewolucyjnej *Homo sapiens*
- - mgr Barbara Woźniak, prof. dr hab. Krzysztof Szostek – Izotopy wapnia – nowe światło w badaniach antropologicznych

- - dr hab. Wiesław Lorkiewicz – Stare DNA – źródło wiedzy o przeszłości naszego gatunku

Dyskusja

„Okrągły stół" – mediator – prof. dr hab. Jan Chochorowski

DZIEŃ DRUGI:

- - dr Agata Sady – archeobotanika
- - dr hab. Iwona Teul – bezinwazyjne badania materiałów kostnych
- - dr Marta Krenz-Niedbała – Tafonomia – problemy metodologiczne
- - dr Beata Cienkosz-Stepańczak – Diageneza – nowe modele badawcze
- - dr Jerzy Sikora – wykorzystanie systemu GIS w archeologii i antropologii
- - dr Janusz Budziszewski – LIDAR w badaniach archeologiczno-antropologicznych
- - mgr Andrzej Gołembnik – skaning i fotogrametria
- - dr Marzena Szilke-Ożarek i zespół – ekspozycje 3D i wykorzystanie druku 3D w badaniach archeologiczno-antropologicznych
- - mgr Sebastian Tyszczuk – wykorzystanie wizualizacji 2D
- - dr hab. prof. nadzw. Barbara Kwiatkowska, dr Dariusz Nowakowski – rekonstrukcje morfologiczne
- - mgr Wojciech Głowa – nowe techniki w ekspozycjach archeologiczno-antropologicznych

Serdecznie zapraszamy

Krzysztof Szostek, Jacek Wrzesiński

SPRAWOZDANIE Z 20-TEJ KONFERENCJI EUROPEJSKIEJ ASOCJACJI ANTROPOLOGICZNEJ W ZAGRZEBIU

W dniach 24-28 sierpnia 2016 roku odbyła się 20-ta konferencja Europejskiej Asocjacji Antropologicznej w Institute for Anthropological Research w Zagrzebiu, miejscu, w którym przed czterdziestoma laty powołano do życia EAA.

Podwójny jubileusz, czterdziestolecie działalności EAA i 20-tą konferencję uświetnili swoją obecnością prof. Pavao Rudan i prof. Napoleon Wolański, członkowie grupy inicjatywnej EAA. Dodatkowo, prof. Pavao Rudan objął honorowe przewodnictwo nad Komitetem Organizacyjnym.

Tematem wiodącym konferencji było miejsce i rola europejskiej antropologii w dynamicznie zmieniającym się świecie:

European Anthropology in a Changing World: From Culture to Global Biology

Obrady toczyły się w kilku sekcjach tematycznych zarówno w formie prezentacji ustnych jak i papierowych plakatów. Sekcje tematyczne obejmowały: Growth and Development, Anthropological Archaeology, Human Diversity, Physiological Anthropology, Applied Anthropology, Molecular Anthropology, Human Evolution, Humans and Environment oraz Miscellaneous. Zaprezentowano łącznie 68 referatów ustnych i 63 plakaty.

Każdy dzień konferencji otwierały wykłady plenarne wygłaszane przez najbardziej prominentnych naukowców a w swej treści nawiązujące do tematu wiodącego konferencji. Konferencję otwierały dwa wykłady: prof. Noël Cameron z Loughborough University, UK przedstawił *Cultural cues for research priorities in*

anthropology a prof. Igor Rudan z University of Edinburgh, UK i Croatian Centre for Global Health wygłosił wykład pt. *Measuring ideas: The CHNRI method*.

Kolejno usłyszeliśmy równie interesujące wykłady prof. Struana Granta z University of Pennsylvania School of Medicine / Daniel B. Burke Chair for Diabetes Research, USA: *GWAS only finds signals; 3D genomics finds the genes*, prof. Gordana Lauca z University of Zagreb, GENOS, Chorwacja: *Age-related changes in the IgG glycome: Biomarkers or drivers of health deterioration* i na koniec prof. Svante Pääbo z Max Planck Institute for Evolutionary Anthropology, Niemcy, który opowiedział o *Of Neandertals, Denisovans and Modern Humans*

W programie każdej konferencji EAA organizowany jest konkurs o Nagrodę Prezydenta EAA za najlepszą pracę zaprezentowaną przez młodych naukowców w formie plakatu. W tym roku przyznano trzy nagrody, otrzymały je doktorantki z Czech, Finlandii i Litwy.

W wyniku wyborów przeprowadzonych przed konferencją ukonstytuował się nowy skład rady i prezydium EAA na lata 2016-2018. Prezydentem EAA na tę kadencję został prof. CG Nicholas Mascie-Taylor. Pisząca te słowa została wybrana na wiceprzewodniczącą i zgłosiła projekt letniej szkoły antropologicznej dla młodych naukowców w 2017 roku w Poznaniu. Członkowie rady i prezydium odbyli trzy robocze posiedzenia a w ostatni dzień zwołano walne zgromadzenie członków EAA. Przedstawiono na nim między innymi wyniki prac nad przystosowaniem statutu do aktualnych wymogów legislacyjnych i zmiany dokonane w statucie stowarzyszenia, poinformowano członków o obniżeniu składki członkowskiej o połowę oraz przedstawiono propozycję zacieśnienia współpracy EAA z krajowymi stowarzyszeniami antropologicznymi. Szczegóły można znaleźć w portalu EAA www.eaa.elte.hu.

Podczas ceremonii zamknięcia konferencji nastąpiło symboliczne przekazanie pałeczki (zwyczaj ten po raz pierwszy wprowadzono w Poznaniu podczas 17 konferencji EAA w 2010) prof. Jesperowi Boldsenowi, przewodniczącemu Komitetu Organizacyjnego 21-ej konferencji EAA, która odbędzie się w 2018 roku w Odense w Danii.

Spośród wydarzeń towarzyszących konferencji, oprócz wycieczki do jaskini Vindija, największe wrażenie zrobił bankiet z świetnym jedzeniem, kapitalną muzyką i tańcami, w których jesteśmy niedoścignionymi mistrzami.

Za to wszystko pragnę serdecznie podziękować w imieniu uczestników konferencji z Polski i własnym dr. Saša Missoni, przewodniczącemu Komitetu Organizacyjnego, dr Barbarze Cvitkušic, dr Miran Čoklo i pozostałym członkom Komitetu za bardzo dobrą organizację i stworzenie przyjaznej atmosfery, co sprawiło, że konferencja zapadła głęboko w naszej pamięci.

Maria Kaczmarek

INFORMACJE Z ODDZIAŁÓW
POLSKIEGO TOWARZYSTWA ANTROPOLOGICZNEGO

ODDZIAŁ POZNAŃSKI

Minął okres wakacyjny, w czasie którego członkowie Poznańskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Antropologicznego wypoczywali i nabierali sił do dalszej pracy badawczej. Wymiernym efektem nabrania sił do dalszej działalności naukowo-badawczej są przygotowywane i oddane do czasopism artykuły naukowe. Mamy nadzieję, że już niedługo będziemy mogli się z nimi zapoznać.

W październiku 2016 roku odbyło się seminarium naukowe, na których prof. dr hab. Andrzej Malinowski – Profesor Senior Instytutu Antropologii UAM wygłosił referat pt. „Karol Stojanowski jako badacz polskiego pogranicza.”.

Publikacje

Czapla Z., Liczbińska G., Piontek J. (2016). Body mass index values in the gentry and peasantry in nineteenth and early twentieth century Poland, *Journal of Biosocial Science* doi:10.1017/S0021932016000481

Czapla Z., John A., Szwed A., Hanć T., Durda M., Ratajczak J., Barłóg E. (2016). Influence of Body Shape Composition on Respiratory Function in Adult Women. *Advances in Experimental Medicine and Biology* 910(1): 55-62.

Hanć T., Dmitrzak-Węglarz M., Borkowska A., Wolańczyk T., Pytlińska N., Rybakowski F., Słopień R., Słopień A. (2016). Overweight in boys with ADHD is related to candidate genes and not to deficits in cognitive functions. *Journal of Attention Disorders,* DOI: 10.1177/1087054716676364

Hadada T. Dojrzałość okołourodzeniowa, zachorowalność i umieralność dzieci z zakażeniem wewnątrzmacicznym. *Antropogen: studencko-doktoranckie czasopismo naukowe.* Tom 4 (2)/2016 Kraków, 2016.

15 sierpnia odszedł od nas Prof. Jan Strzałko – wieloletni członek Polskiego Towarzystwa Antropologicznego. Profesora poznaliśmy jako głęboko myślącego człowieka, poszukującego odpowiedzi na pytania „Skąd przyszliśmy? Kim jesteśmy? Dokąd zmierzamy?”, wykładowcę i nauczyciela, który zawsze potrafił przybliżać nam wiedzę o człowieku. Znajdował czas na rozmowy i dyskusje. Nie bał się poruszać „trudnych tematów”. Profesora Jana Strzałko zapamiętamy jako wspaniałego człowieka, wybitnego naukowca i serdecznego kolegę.

Tomasz Hadada

ODDZIAŁ WROCŁWASKI

Zebrania Oddziału

- Dnia 29 czerwca 2016 na Uniwersytecie Medycznym we Wrocławiu odbyło się spotkanie członków Oddziału Wrocławskiego PTA. Podczas spotkania dr n. med. Zygmunt Domagała, adiunkt w Katedrze Anatomii Prawidłowej Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu oraz specjalistą chorób wewnętrznych przedstawił wykład: *Paleomedycyna a współczesna prewencja chorób cywilizacyjnych*.

- Dnia 9 listopada 2016 na Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu odbyło się spotkanie członków Oddziału Wrocławskiego PTA. Podczas spotkania dr hab. Petr Kutáč z Katedra studií lidského pohybu (Department of Human Movement Studies, Pedagogical Faculty) na Uniwersytecie w Ostrawie (Czechy) wygłosił referat: *Impact of jumping disciplines on the distribution of body mass in lower limbs of athletes*.

Informacje różne

- Uchwałą nr 39/2016 Prezydium Polskiej Akademii Nauk dnia 1 lipca 2016 PAN Zakład Antropologii we Wrocławiu został włączony w struktury Instytutu Immunologii i Terapii Doświadczalnej im. L. Hirszfelda PAN we Wrocławiu. Kierownikiem Zakładu na 4-letnią kadencję został Prof. dr hab. Sławomir Kozieł.

- Na początku lipca 2016 dr Monika Krzyżanowska z Katedry Biologii Człowieka Uniwersytetu Wrocławskiego brała udział jako egzaminator zewnętrzny w przewodzie doktorskim Sumaiyi Mamun (*The relationship between socio-demographic variables and nutritional status of mother-child pairs based on The Bangladesh Demographic and Health Survey-BDHS of 2011*). Przewód doktorski został przeprowadzony w Department of Biological Anthropology University of Cambridge (Wielka Brytania).

– Zaproszenie na uroczystość odnowienia doktoratu Prof. dr hab. Pawła Bergmana. Uroczystość odbędzie się dnia 10 grudnia 2016 (sobota) o godzinie 10:00 w Oratorium Marianum na Uniwersytecie Wrocławskim (Pl. Uniwersytecki 1).

Konferencje

- W dniach 24-28 sierpnia 2016 członkowie Oddziału Wrocławskiego brali udział w jubileuszowej XX konferencji Europejskiej Asocjacjii Antropologicznej (EAA) w Zagrzebiu zatytułowanej: European Anthropology in a Changing World: From Culture to Global Biology. Dr Monika Krzyżanowska z Katedry Biologii Człowieka Uniwersytetu Wrocławskiego prezentowała referat: *Variation in cardiovascular and respiratory biomarkers in relations to social class, education, region and intergenerational mobility*.

- Dnia 5 litopada 2016 członkowie Towarzystwa brali udział w konferencji w Juracie 24th Aschauer Soirée "*Adolescence - a transition to adalthood*", organizowanej przez Auxological Society i Zakład Antropologii Instytutu Immunologii i Terapii Doświadczalnej PAN we Wrocławiu. Wśród prelegentów byłi: prof. Michael Hermanussen, dr Christiane Scheffler, dr Detlef Groth (Niemcy), prof. Maria Kaczmarek, prof. Anna Siniarska-Wolańska, dr Joanna Nieczuja-Dwojacka, dr Aleksandra Gomula, prof. Sławomir Kozieł (Polska), prof. Tahashi Satake (Japonia), prof. Jim Swanson (USA), dr Martin Musalek (Czechy), prof. Mortada El-Shabrawi (Egipt), dr Irena Martinovic Klaric, dr Sasa Missoni (Chorwacja), prof. Janina Tutkuviene i dr Ruta Morkuniene (Litwa), dr Nikola Koepke (Szwajcaria), prof. Elena Godina (Rosja), dr Javier Nunez (Chile), dr Davide Barbieri (Włochy).

Zdjęcie z konferencji w Juracie *Adolescence - a transition to adalthood*.

Granty

- Zakład Antropologii Instytutu Immunologii i Terapii Doświadczalnej PAN pozyskał finansowanie z NCN na realizację projektu badawczego: *Stres i funkcje reprodukcyjne kobiet – wpływ stresu matki na skład mleka oraz temperament niemowlęcia i jego wybrane cechy biologiczne* (2015/17/B/NZ8/02436). Kierownikiem projektu, realizowanego w latach 2016-2019, jest dr Anna Ziomkiewicz-Wichary.

- W wyniki konkursu OPUS 11 w NCN prof. dr hab. Sławomir Kozieł z Zakładu Antropologii IITD PAN pozyskał finansowanie na realizację projektu badawczego pt. *Stres podczas ciąży a wzrastanie i rozwój potomstwa, na przykładzie skutków tropikalnego super cyklonu w Indiach*. Celem projektu jest oszacowanie długotrwałego wpływu silnego stresu matczynego w okresie ciąży, wywołanego katastrofą naturalną, na wzrastanie i rozwój dzieci w okresie dzieciństwa. Cel projektu będzie realizowany poprzez porównanie stanu rozwoju fizycznego i psychomotorycznego dzieci, których matki, będąc z nimi w ciąży, zamieszkiwały

tereny, które 25 maja 2009 roku nawiedził tropikalny cyklon Aila, z analogicznym stanem rozwoju dzieci, w tym samym wieku z pobliskich rejonów nie dotkniętych bezpośrednio skutkami cyklonu. Projekt realizowany będzie w latach 2017-2020.

Obrony prac doktorskich

- Dnia 20 lutego 2016 na Uniwersytecie Wrocławskim odbyła się obrona rozprawy doktorskiej mgr Magdaleny Babiszewskiej: *Skład mleka matki jako wskaźnik poziomu inwestycji rodzicielskiej a wielkość i kształt głowy dziecka*. Promotorem pracy był prof. dr hab. Bogusław Pawłowski (Katedra Biologii Człowieka Uniwersytetu Wrocławskiego), a recenzentami: prof. dr hab. Anna Siniarska-Wolańska z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie oraz prof. dr hab. Jerzy Socha z Centrum Zdrowia Dziecka w Warszawie.

- Dnia 5 lipca 2016 na Uniwersytecie Wrocławskim odbyła się obrona rozprawy doktorskiej mgr Judyty Nowak: *Morfologiczne mierniki kondycji biologicznej a swoista odporność immunologiczna.* Promotorami pracy byli prof. dr hab. Bogusław Pawłowski (Katedra Biologii Człowieka Uniwersytetu Wrocławskiego) oraz dr Daria Augustyniak (Instytut Genetyki i Mikrobiologii Uniwersytetu Wrocławskiego - promotor pomocniczy), a recenzentami: prof. dr hab. Grażyna Jasieńska z Instytutu Zdrowia Publicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego, Collegium Medicum a także prof. dr hab. Elżbieta Żądzińska z Katedry Antropologii Uniwersytetu Łódzkiego.

- Dnia 10 listopada 2016 na Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu odbyła się obrona rozprawy doktorskiej mgr Anny Medyńskiej-Tercjak: *Zróżnicowanie budowy somatycznej szermierzy*. Promotorem pracy była dr hab. Anna Burdukiewicz, prof. AWF (Zakład Antropologii AWF), a recenzentami: dr hab. Jadwiga Pietraszewska, prof. AWF (Zakład Antropologii AWF) oraz dr hab. Zbigniew Borysiuk, prof. PO (Katedra Antropomotoryki Politechniki Opolskiej).

Publikacje

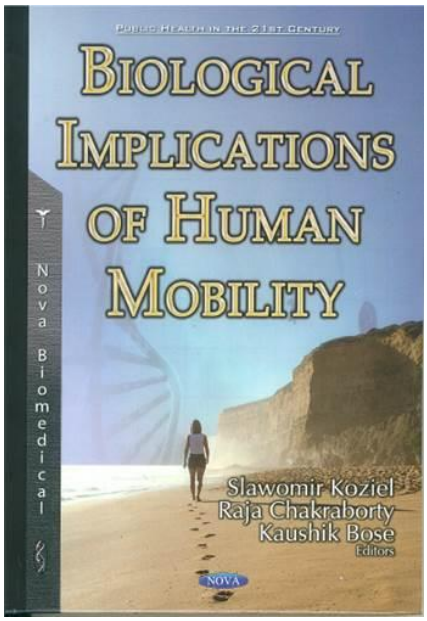

W 2016 ukazała się książka *Biological Implications of Human Mobility* wydana przez NOVA Science Publishing w Nowym Yorku. Redaktorem książki jest prof. dr hab. Sławomir Kozieł.

Krzyżanowska M., Mascie-Taylor C.G.N. 2016. *Impact of Regional Migration and Social Mobility on Variation in Adult Height, Weight and Body Mass Index: Evidence from a British Cohort Study* - w: Kozieł et al. (eds) „Biological Implications of Human Mobility", NOVA Science Publishers, Inc., New York, USA, rozdział 8, str. 137-186 (ISBN: 978-1-63485-644-7) – rozdział w książce.

Marcinkowska U., Ellison P., Galbarczyk A., Milkowska K., Pawlowski B., Thune I., Jasienska G. 2016. Lack of support for relation between woman's masculinity preference, estradiol level and mating context. *Hormones & Behavior* 78: 1–7.

Nowak J., Borkowska B., Pawlowski B. 2016. Leukocyte changes across menstruation, ovulation, and mid-luteal phase and association with sex hormone variation. *American Journal of Human Biology* 28:721-728.

Nowak J., Borkowska B., Pawlowski B. 2016. Sex differences in the risk factors for Staphylococcus aureus throat carriage. *American Journal of Infection Control*, doi: 10.1016/j.ajic.2016.07.013.

Pisanski K., Nowak J., Sorokowski P. 2016. Individual differences in cortisol stress response predict increases in voice pitch during exam stress. *Physiology and Behavior* May 14;163:234-238. doi: 10.1016/j.physbeh.2016.05.018.

Żelaźniewicz A., Borkowska B., Nowak J., Pawłowski B. 2016. The progesterone level, leukocyte count and disgust sensitivity across the menstrual cycle. *Physiology and Behavior* 161: 60–65.

Di Cesare M., Bentham J., et al. Koziel S., et al. Zuniga Cisneros J. (NCD Risk Factor Collaboration) 2016. Trends in adult body-mass index in 200 countries from 1975 to 2014: a pooled analysis of 1698 population-based measurement studies with 19.2 million participants. *The Lancet*, 387: 1377-1396. IF=45.22

Jasienska, G., Ellison, P. T., Galbarczyk, A., Jasienski, M., Kalemba-Drozdz, M., Kapiszewska, M., Nenko, I., Thune, I., Ziomkiewicz, A. 2015. Apolipoprotein E (ApoE) polymorphism is related to differences in potential fertility in women: a case of antagonistic pleiotropy? *Proceedings of the Royal Society of London B: Biological Sciences*, 282: 20142395. IF = 4,82

Ziomkiewicz, A., Sancilio, A., Galbarczyk, A., Klimek, M., Jasienska, G. & Bribiescas, R.G. 2016. Evidence for the Cost of Reproduction in Humans: High Lifetime Reproductive Effort Is Associated with Greater Oxidative Stress in Post-Menopausal Women. *PloS One* 11, e0145753. IF=3.23

Bentham J., Di Cesare M., et al. Koziel S., et al. Zuniga Cisneros J. (NCD Risk Factor Collaboration) 2016. A century of trends in adult human height. *eLife*, 5(July): e134410. DOI: 10.7554/eLife.13410.001. IF = 9.200

Lipowicz A., Szklarska A., Mitas W.A. 2016. Biological costs of economic transition: stress levels during the transition from Communism to Capitalism in Poland. *Economics and Human Biology*. 21: 90-99. IF=1.90

Spinek A.E., Lorkiewicz W., Mietlińska J., Sewerynek E., Kłys A., Caramelli D., Żądzińska E., 2016. Evaluation of chronological changes in bone fractures and age-related bone loss: A test case from Poland. *Journal of Archaeological Science*, DOI: 10.1016/j.jas.2016.06.007. IF=2.196

Nowak-Szczepanska, N., Gomula, A., Ipsen, M. J., & Koziel, S. 2016. Different effects of living conditions on the variation in BMI and height in children before

the onset of puberty. *European Journal of Clinical Nutrition* 70(6):662-666. IF=2.71

Nowak-Szczepanska N., Koziel S. 2016. Sexual dimorphism in growth in the relative length of the forearm and relative knee height during adolescence. *American Journal of Physical Anthropology*. DOI 10.1002/ajpa.23028. IF=2.38

Danel, D. P., Dziedzic-Danel, A., & Kleisner, K. 2016. Does age difference really matter? Facial markers of biological quality and age difference between husband and wife. *HOMO - Journal of Comparative Human Biology*, DOI: dx.doi.org/10.1016/j.jchb.2016.05.002. IF=0.73

Ipsen, J., Nowak-Szczepanska, N., Gomula, A., Aßmann, C., & Hermanussen, M. (2016). The association of body height, height variability and inequality. *Anthropologischer Anzeiger* 73(1):1-6. IF=0.54

Lisowska-Gaczorek A., Koziel S., Cienkosz-Stepańczak B., Mądrzyk K., Pawlyta S., Gronkiewicz S., Wołoszyn M., Szostek K. 2016. An analysis of the origin of an early medieval group of individuals from Gródek based on the analysis of stable oxygen isotopes. *HOMO – Journal of Comparative Human Biology*, DOI:10.1016/j.jchb.2016.05.001 IF=0.73

Chmielewski P., Borysławski K., Strzelec B. 2016. Contemporary views on human aging and longevity. *Anthropological Review*, 79, 115–142.

Chmielewski P., Strzelec B., Borysławski K., Chmielowiec K., Chmielowiec J., Dąbrowski P. 2016. Effects of aging on the function of the urinary system: Longitudinal changes with age in selected urine parameters in a hospitalized population of older adults. *Anthropological Review*, 79, 331–345.

Chmielewski P., Borysławski K. 2016. Proksymalne przyczyny starzenia się człowieka: przypadkowe uszkodzenia molekularne czy hiperfunkcja programów rozwojowych? *Kosmos*, 65, 339–349.

Chmielewski P., Borysławski K. 2016. Understanding the links between month of birth, body height, and longevity: why some studies reveal that shorter people live longer – further evidence of seasonal programming from the Polish population. *Anthropological Review*, 79, 375–395.

Chmielewski P. 2016. The relationship between adult stature and longevity: tall men are unlikely to outlive their short peers – evidence from a study of all adult deaths in Poland in the years 2004–2008. *Anthropological Review*, 79, 441–462.

Stachoń A. 2016. Menstrual changes in body composition of female athletes. *Collegium Antropologicum*, vol.40; nr 2; s.111-122

Harmaciński D., Stefaniak T, Burdukiewicz A, Pietraszewska J, Stachoń A, Andrzejewska J i in. 2016. An analysis of the correlation between kinesthetic differentiation capacity and the maximum force level in lower limbs. *Baltic Journal of Health and Physical Activity,* vol.8; nr 3; s.26-31

Pietraszewska J., Stachoń A., Burdukiewicz A., Andrzejewska J, Sieroń A. 2016. Budowa ciała siatkarzy na różnych poziomach sportowych. *Journal of Education, Health and Sport*, vol.6; nr 6; s.543-552

Stachoń A., Burdukiewicz A., Pietraszewska J., Andrzejewska J., Stefaniak T. 2016. Improving body composition and strength in athletes through a 4-month

combined martial arts and strength training program. *Journal of Education, Health and Sport,* vol.6; nr 6; s.445-458

Burdukiewicz A., Pietraszewska J., Andrzejewska J., Stachoń A. 2016. Morphological optimization of female combat sports athletes as seen by the anthropologists. *Anthropological Review*, vol. 79; nr 2; s.201-210

Stachoń A., Burdukiewicz A., Pietraszewska J., Andrzejewska J., Stefaniak T., Maśliński J. 2016. The changes in body build and strength in female after a 4-month combined judo and strength training program. *Medical and Biological Sciences,* vol.30; nr 2; s.43-49

Stachoń A., Pietraszewska J., Burdukiewicz A., Andrzejewska J. 2016. The differences in fat accumulation and distribution in female students according to their level of activity. *Human Movement,* vol.17; nr 2; s.87-93

Burdukiewicz A., Pietraszewska J., Stachoń A., Andrzejewska J., Basiak M. 2016. Zmiany sekularne w budowie i proporcjach ciała piłkarzy ręcznych. *Journal of Education, Health and Sport*, vol.6; nr 9; s.367-378

Ignasiak Z., Radwan-Oczko M., Rożek-Piechura K., Cholewa M., Skrzek A., Ignasiak T, Sławińska T. 2016. Analysis of the relationships between edentulism, periodontal health, body composition, and bone mineral density in elderly women. *Clinical Interventions in Aging*, vol.11; s.351-356, IF=2.133

Sławomir Kozieł, Marek Kociuba, Zofia Ignasiak, Raja Chakraborty. 2016. Is sports choice and participation related to 2D:4D? A study among adult male students in Wrocław, Poland. *Collegium Antropologicum*, vol.40; nr 2; s.105-110

Ignasiak Z., Sławińska T., Malina R.M. 2016. Short term secular change in body size and physical fitness of youth 7-15 years in Southwestern Poland: 2001-2002 and 2010-2011. *Anthropological Review*, vol. 79; nr 3; s.311-329

Dziękujemy za przekazane informacje Prof. dr hab. Sławomirowi Koziełowi, dr Monice Krzyżanowskiej, dr Pawłowi Dąbrowskiemu oraz innym osobom, które pośrednio przekazywały interesujące informacje.

Informacje zebrała *dr Aleksandra Stachoń*
Sekretarz o/Wrocław PTA

Katedra Antropologii Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu

Z dniem 1 września 2016 roku Zakład Antropologii stał się samodzielną jednostką – Katedrą Antropologii. Serdecznie zapraszamy na nową stronę internetową http://www.org.up.wroc.pl/antropologia. Obecnie Katedra liczy 9 pracowników naukowych. Przyjęto dwóch nowych pracowników – mgr Katarzynę Graję oraz mgr Katarzynę Król.

Dr hab. Barbara Kwiatkowska prof. nadzw. z początkiem roku akademickiego 2016/2017 rozpoczęła II kadencję pełnienia funkcji prodziekana kierunku biologia oraz kierunku biologia człowieka Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

W sierpniu 2016, w ramach trzeciego sezonu wykopaliskowego związanego z realizacją grantu „Mieszkańcy, kultura i środowisko przyrodnicze Górnych Łużyc na przykładzie badań mikroregionu osadniczego Tormersdorf-Toporów." (NCN 2013/10/E/HS3/00368), kontynuowano badania na leśnym cmentarzu ewangelickim. Odkryto 19 kolejnych pochówków. Przeprowadzone analizy antropologiczne pozwoliły m.in. na odkrycie śladów zabiegów medycznych. U jednego z osobników odnaleziono pozostałości zespolenia chirurgicznego (gwóźdź) w obrębie nasady bliższej kości udowej, natomiast u kolejnego szklaną protezę gałki ocznej. Poza tym podjęto badania wykopaliskowe na dwóch nowo odkrytych stanowiskach z okresu wpływów rzymskich, zlokalizowanych w leśnictwie Toporów. Dostarczyły one interesujących odkryć w postaci zabytków będących pozostałościami budynku mieszkalnego, unikatowych pozostałości pieców dymarkowych do wytopu żelaza i grobu ciałopalnego. Odkrycia te mają istotną wartość naukową, ponieważ są to pierwsze osiedla z okresu rzymskiego odkryte w Puszczy Zgorzeleckiej. W czasie prowadzonej równolegle prospekcji lasów natrafiono również na cztery nowe stanowiska archeologiczne z epoki kamienia. Trzy z tych stanowisk są datowane na późny mezolit, jedno zaś na koniec neolitu - ewentualnie początek epoki brązu. W badaniach terenowych, oprócz zespołu naukowego (dr Jacek Szczurowski – kierownik grantu; dr Paweł Konczewski, dr hab. Barbara Kwiatkowska prof. nadzw., dr Agnieszka Tomaszewska, dr Dariusz Nowakowski, mgr Magdalena Konczewska, mgr Agata Sady, mgr Katarzyna Graja, mgr Paweł Zawadzki, mgr Radosław Biel) udział wzięli także studenci SKN Antropologów „Juvenis" działającego przy Katedrze Antropologii Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, praktykanci kierunku Biologia człowieka z Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu i wolontariusze – uczniowie szkół średnich. Więcej informacji o badaniach w Toporowie: http://www.zinfo.pl/artykuly/22104.

Dr Jacek Szczurowski oraz członkowie SKN Antropologów „Juvenis" w trakcie pomiarów szczątków kostnych.

Po długiej i troskliwej opiece dr hab.. Barbary Kwiatkowskiej prof. nadzw. rolę opiekuna SKN Antropologów „Juvenis" przejęła mgr Katarzyna Graja.

Z początkiem października członkowie Studenckiego Koła Naukowego Antropologów „Juvenis" wzięli udział w II edycji Nocy Laboratoriów organizowanej we wrocławskich ośrodkach badawczych. Przeprowadzili oni fascynujące warsztaty pt.: "Śmiertelne rany". Zapraszamy do obejrzenia relacji fotograficznej wydarzenia, dostępnej na stronie: http://www.gazetawroclawska.pl/wiadomosci/a/niesamowita-noc-laboratoriow-we-wroclawiu-zdjecia,10718891/.

Pod koniec października 2016 roku odbył się I Rajd Katedralny Szklarska Poręba – Harrahov. Wyjazd okazał się tak wielkim sukcesem, że planowana jest kontynuacja rajdów w cyklu pt. „Cztery pory roku". Jesień mamy już za sobą ☺ Zapraszamy serdecznie chętnych antropologów z innych ośrodków.

Pracownicy Katedry Antropologii i przyjaciele przy wodospadzie Kamieńczyk.

Agnieszka Tomaszewska oraz Agnieszka Żelaźniewicz (Wydział Nauk Biologicznych, UWr) wzięły udział w Dolnośląskim Festiwalu Nauki. W ramach spotkań dla gimnazjalistów oraz uczniów szkół ponadgimnazjalnych z Dolnego Śląska przeprowadzały cykle wykładów i warsztatów pt. „Wiedza ukryta w ludzkich szczątkach kostnych - warsztaty z wykorzystaniem materiału kostnego" oraz „Ziarno do ziarna, kość do kości - anatomia człowieka interaktywnie".

10 listopada 2016 roku NCBR ogłosił listę 52 projektów (z 369 złożonych) zarekomendowanych do finansowania w ramach konkursu 1/1.1.1/2016 „Szybka ścieżka". Wśród nich znalazł się projekt złożony przez firmę Z.P.H. PILCH pt. „*Aktywne krzesło prozdrowotne dla uczniów klas I-III szkoły podstawowej – KIVAK*". W gronie wykonawców jest m.in. dr hab. Anna Lipowicz z Katedry Antropologii Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu. W związku z narastającymi problemami zdrowotnymi wynikającymi z siedzącego trybu życia i wzrostem częstości wad postawy u dzieci i młodzieży, w projekcie tym zaplanowano konstrukcję aktywnego krzesła, z jednej strony skłaniającego do zwiększenia ruchliwości, z drugiej strony wymuszającego prawidłową postawę w czasie siedzenia.

Rozpoczynamy współpracę z reaktywowanym od nowego roku czasopismem "Archeologia Żywa". Kwartalnik ten będzie przedstawiać poglądy archeologów na przeszłość rodzaju ludzkiego z uwzględnieniem (co ważne) kontekstu biologicznego. W pierwszym numerze ukaże się artykuł Krzysztofa Borysławskiego pt: „O antropologach i niektórych problemach ich współpracy z archeologami". Zachęcamy do śledzenia czasopisma i współpracy w jego tworzeniu. Kontakt i niezbędne informacje znajdą Państwo na stronie: www.archeologia.com.pl.

- Udział w konferencjach naukowych

The 21st European Meeting of the Paleopathology Association, Moskwa (15 – 19 sierpnia 2016)
Nowakowski D. – „Frequency of appearance of transverse (Harris) lines reflects living conditions of the pleistocene bear – *Ursus ingressus* (Sudety mts, Poland)".

22nd Annual Meeting of European Association of Archaeologists, Wilno (31 sierpnia – 4 września 2016),
Szczurowski J., Konczewski P., Kwiatkowska B., Nowakowski D., Tomaszewska A., Konczewska M. – „Social welfare and health status of the Upper Lausitz - a Tormersdorf/ Toporów settlement case study".

II międzynarodowa interdyscyplinarna konferencja naukowa WIEŚ ZAGINIONA „Wieś miniona, lecz obecna: ślady dawnych wsi i ich badania" – Muzeum „Górnośląski Park Etnograficzny w Chorzowie (16 – 17 listopada 2016)
Konczewski P., Szczurowski J., Kwiatkowska B., Konczewska M., Sady A., Tomaszewska A., Wroniecki P., Zawadzki P. – „Złożoność procesu poznania przeszłości obszarów wiejskich na przykładzie badań opuszczonej wsi Tormersdorf-Toporów".

II Ogólnopolska Konferencja Naukowa „KULTURA – MUZYKA – EDUKACJA", Bielsko-Biała (21 listopada 2016)
Mitas A. W., Lipowicz A. M. – „Numeryczna analiza głosów chóralnych w aspekcie wpływu ćwiczeń emisji głosu"
Mitas A. W., Bieńkowska M. J., Lipowicz A. M. – „O (nie)efektywności tzw. muzykoterapii prenatalnej"

Konferencja „Metody geofizyczne w archeologii polskiej", Wrocław (23 – 25 listopada 2016)
Konczewski P., Wroniecki P., Konczewska M., Szczurowski J. – „Problemowość badań geofizycznych dziedzictwa archeologicznego lasów nizinnych. Studium Puszczy Zgorzeleckiej".

- Monografie

Monographs of Physical Anthropology, vol. 5/2016 (red. Dariusz Nowakowski)

Kliś K., Marchewka J., Wronka I., Głąb H. – „Analiza anatomo-antropologiczna ciałopalnych szczątków kostnych ze stanowiska Korytnica (województwo świętokrzyskie)"

Monografia ta ukaże się jeszcze przed 30 grudnia 2016. Zachęcamy wszystkich do publikowania w MPA.

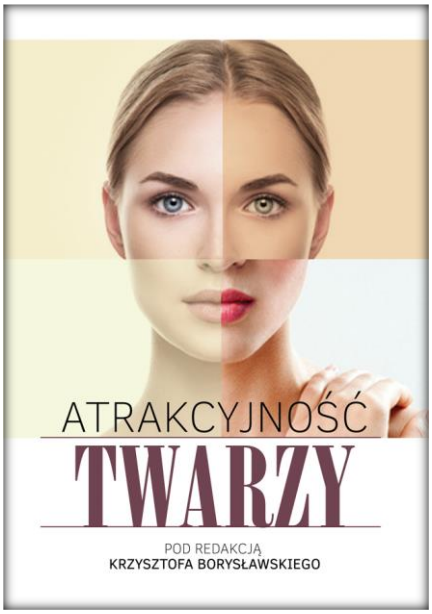

Monografia „Atrakcyjność twarzy” pod redakcją **Krzysztofa Borysławskiego** jest zbiorem 13 oryginalnych prac naukowych opartych na różnorodnej metodologii, dotyczących różnych aspektów (cech) wyglądu twarzy najczęściej decydujących o jej urodzie. Oprócz walorów czysto poznawczych może być pomocna przy pisaniu prac naukowych, także dyplomowych, ponieważ zawiera wiele wskazówek metodologicznych dotyczących badań nad atrakcyjnością fizyczną.

Katarzyna Król

ODDZIAŁ KRAKOWSKI

Międzynarodowe wykopaliska archeologiczne – Rękawczyn 2016

Grupa studentów biologii realizujących specjalność Biologia człowieka w Zakładzie Antropologii Uniwersytetu Jagiellońskiego, pod opieką Pana Prof. dr hab. Krzysztofa Szostka oraz Pań mgr Katarzyny Mądrzyk i mgr Aleksandry Lisowskiej-Gaczorek, uczestniczyli w X Międzynarodowym Obozie Archeologicznym w Rękawczynie (gm. Orchowo, pow. słupecki). Prace wykopaliskowe, w których brali udział studenci z Polski (Gdańsk, Konin, Kraków), Rosji (Briańsk), Ukrainy (Kijów, Czernichów) i Białorusi (Mińsk) trwały od 30 lipca do 20 sierpnia 2016r.

Badania wykopaliskowe pozwoliły na poznanie szerokiego zakresu zasiedlenia terenu miejscowości Rękawczyn. Najstarsze ślady kultury materialnej odnalezione w czasie wykopalisk pochodzą z okresu neolitu (kultura ceramiki wstęgowej, kultura pucharów lejkowatych, kultura ceramiki sznurowej). Rozpoznano również artefakty wiązane z kulturą łużycką i kulturą przeworską. Kolejne znaleziska-pozostałości kościoła pw. św. Wawrzyńca i cmentarz dotyczą okresu średniowiecza XII-XIII w. Najmłodsze fazy zasiedlenia stanowiska szacuje się na okres nowożytny.

Znacząca część materiału szkieletowego odnalezionego na stanowisku znajdowała się na powierzchni ziemi, w warstwie ornej. Na cmentarzu przy kościele odkryto również liczne dobrze zachowane pochówki szkieletowe. Dokładna liczba zmarłych pochowanych w wyeksplorowanej dotychczas części stanowiska w Rękawczynie jest trudna do określenia, gdyż wydobyte całe szkielety stanowią zaledwie część pochówków znajdujących się na cmentarzu. Na podstawie liczebności nasad bliższych prawych kości udowych oszacowano, że odnaleziono szczątki co najmniej 45 osobników. Badana grupa cechowała się stosunkowo dobrą kondycją biologiczną, choć w kilku przypadkach zanotowano również obecność zmian patologicznych, świadczących o niedoborach pokarmowych lub/i przebytych chorobach. Jednym z ciekawych znalezisk był szkielet kobiety w wieku 23-24 lata z zachowanymi kabłączkami skroniowymi.

Prace uczestników obozu 18 sierpnia 2016r zwieńczyła Międzynarodowa Konferencja Archeologiczno-Historyczna w Linówcu prowadzona pod hasłem „My-wczoraj, dziś i jutro”. Na konferencji zaprezentowano wyniki prac archeologicznych i rezultaty ekspertyzy antropologicznej.

Referat na temat wstępnych wyników badań antropologicznych szczątków kostnych odnalezionych na stanowisku w Rękawczynie zaprezentowała Pani mgr Aleksandra Lisowska-Gaczorek.

W związku z tym, że ostatni dzień prac na stanowisku zaowocował odsłonięciem stropu krypty dawnego kościoła p.w. św. Wawrzyńca, w 2017 roku planowana jest kontynuacja badań i organizacja XI Międzynarodowego Obozu Archeologicznego zrzeszającego studentów antropologii, archeologii, historii i muzeoznawstwa z Polski, Rosji, Ukrainy i Białorusi.

Prof. dr hab. Krzysztof Szostek i mgr Katarzyna Mądrzyk na wykopaliskach w Rękawczynie

W poszukiwaniu Homo neanderthalensis

Polscy antropolodzy na wykopaliskach paleolitycznych w Azerbejdżanie

Od lewej: Mgr Barbara Mnich, Dr Agata Cieślik

W sierpniu 2016 roku wrocławscy i krakowscy antropolodzy na zaproszenie Profesora Levona Yepiskoposyana, przewodniczącego Armeńskiego Towarzystwa Antropologicznego oraz dyrektora Instytutu Człowieka w Armenii, wzięli udział w paleolitycznych pracach archeologicznych. W ekspedycji wzięli udział Prof. dr hab. Sławomir Kozieł oraz Dr Agata Cieślik z Zakładu Antropologii Polskiej Akademii Nauk we Wrocławiu, a także Prof. dr hab. Krzysztof Szostek i Mgr Barbara Mnich z Zakładu Antropologii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Był to drugi sezon prac, prowadzonych w paleolitycznej jaskini lezącej w regionie Górskiego Karabachu, zamieszkałym przez Ormian, lecz politycznie należącym do Azerbejdżanu. Podczas trwających blisko miesiąc prac we wnętrzu rozległej jaskini, odnaleziono dwa fragmenty narzędzi kamiennych, potwierdzających obecność w tym miejscu przodków człowieka współczesnego. Odnaleziono również dwa fragmenty kości ludzkich. Znajdowały się one w warstwach datowanych na okres późniejszy niż czasy występowania Neandertalczyka, jednak konieczne jest wykonanie datowania samych znalezisk. Prace prowadzono na niewielkim obszarze, który ma być poszerzony w kolejnym sezonie. Planowane jest też założenie dwóch kolejnych wkopów w innych rejonach jaskini, wybranych po przeprowadzeniu szczegółowej analizy geologicznej. Odnalezienie ogromnej ilości kości zwierzęcych oraz innych śladów świadczących o obecności człowieka daje duże nadzieje na powodzenie badań w kolejnych sezonach.

Zespół badawczy pod kierownictwem Prof. Levona Yepiskoposyana

Międzynarodowa konferencja archeologiczna *Delta and Sinai 2. Current Research*

W dniach od 29 września do 1 października miała miejsce międzynarodowa konferencja organizowana przez Zakład Archeologii Egiptu i Bliskiego Wschodu Instytutu Archeologii UJ oraz Fundację *Archaeologica*. Konferencja ta ma charakter cykliczny, a głównym jej celem jest dyskusja i porównywanie wyników otrzymanych w trakcie prac wykopaliskowych prowadzonych w Egipcie oraz Synaju. Ciekawym aspektem tegoż spotkania był ich interdyscyplinarny charakter. Wśród uczestników poza archeologami i konserwatorami zabytków obecni byli przedstawicie innych dziedzin jak na przykład geologii. Nurt antropologiczny reprezentowany był przez dwie doktorantki Zakładu Antropologii UJ – mgr Katarzynę Mądrzyk oraz mgr Barbarę Mnich (Woźniak), które wygłosiły referat *Various aspects of taphonomy – methodological challenges in studying graveyards of the Eastern Nile Delta*.

W ramach odczytu przedstawiono podstawowe problemy, z jakimi stykają antropolodzy biorący udział w ekspedycji do Wschodniej Delty Nilu. Studentki zaprezentowały wyniki analiz anatomo-antropologicznych szkieletów ze stanowiska Tell el-Murra, gdzie brały czynny udział podczas prac prowadzonych w 2015 roku. Ponadto poruszona została kwestia przyczyn, które doprowadzają do degeneracji materiału, a także zaproponowano przeprowadzenie analiz nowymi, biochemicznymi metodami, które również omówiono w trakcie wystąpienia.

mgr Katarzyna Mądrzyk

Konferencja: *DNA - język życia*

W dniach 27-28 października 2016 roku, w Poznaniu, odbyła się konferencja naukowa organizowana przez Instytut Chemii Bioorganicznej Polskiej Akademii Nauk w Poznaniu oraz Wydział Informatyki Politechniki Poznańskiej. Do zorganizowania konferencji przyczynił się fakt obchodzenia w tym roku jubileuszy kilku wydarzeń, które miały znaczący wpływ na rozwój nauk biologicznych. 60. rocznicy sformułowania tzw. centralnego dogmatu biologii molekularnej, 50. rocznicy odkrycia kodu genetycznego oraz stulecia urodzin Francisa Cricka, autora wspomnianego dogmatu i współodkrywcy struktury DNA.

Wystąpienia konferencyjne skupiły się w dwóch blokach tematycznych: *Historia zapisana w DNA* i *Od biomolekuł do syntetycznych organizmów* oraz Sesji Jubileuszowej: *Kod Genetyczny, centralny dogmat biologii molekularnej*. Konferencja cieszyła się bardzo dużym zainteresowaniem szerokiego grona naukowców. Znaleźli się wśród nich genetycy, biolodzy, chemicy, biochemicy, archeolodzy oraz historycy. Środowisko antropologiczne reprezentowane było przez naukowców ośrodka poznańskiego: Prof. dr hab. Janusza Piontka oraz Dr inż. Annę Juras, ośrodka łódzkiego: Dr hab. Wiesława Lorkiewicza Prof. UŁ. oraz ośrodka krakowskiego Prof. dr hab. Krzysztofa Szostka oraz Mgr Barbarę Mnich. Wystąpienia antropologów zostały wygłoszone w sesji dotyczącej początków państwowości polskiej oraz sesji archeogenomika w Polsce. Prezentacje dotyczyły szeroko pojętego zastosowania analiz genetycznych w badaniach antropologicznych i zostały bardzo pozytywnie przyjęte przez uczestników konferencji.

Dr hab. Wiesław Lorkiewicz, prof.UŁ

Prof. dr hab. Janusz Piontek

Mgr Barbara Mnich

Konferencja „Grody Czerwieńskie – złote jabłko polskiej archeologii.

W dniach 7-9 grudnia 2016 roku w Krakowie odbyło się IV seminarium poświęcone badaniom nad Grodami Czerwieńskimi. Główny temat spotkań to: „Grody Czerwieńskie- złote jabłko polskiej archeologii". W seminarium wzięli udział również antropolodzy z Uniwersytetu Jagiellońskiego. Pani magister Aleksandra Lisowska-Gaczorek wygłosiła referat na temat "Analiza mobilności i pochodzenia średniowiecznej grupy osobników ze stanowiska w Gródku nad Bugiem w świetle analizy izotopowej tlenu - badania paleośrodowiskowe". Autorami wystąpienia byli: Aleksandra Lisowksa-Gaczorek, Sławomir Kozieł, Beata Cienkosz-Stepańczak, Katarzyna Mądrzyk, Jacek Pawlyta, Stanisław Gronkiewicz, Marcin Wołoszyn, Krzysztof Szostek. Tegoroczne Seminarium nr 4 połączone było z Jubileuszem Profesora dr hab. Michała Parczewskiego Ad multos annos.

mgr Aleksandra Lisowska-Gaczorek

Spotkanie Oddziału krakowskiego PTA

Dnia 7 grudnia 2016 roku w siedzibie Zakładu Antropologii Akademii Wychowania Fizycznego im. B. Czecha w Krakowie odbyło się naukowe spotkanie Krakowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Antropologicznego. Pierwszą część spotkania uświetnił wykład Pani dr Małgorzaty Kowal pt. „Międzypokoleniowe zmiany częstości nadwagi i otyłości oraz składu ciała dzieci i młodzieży krakowskiej w latach 1983-2010”. Celem wystąpienia było przybliżenie problematyki nadwagi i otyłości wśród dzieci i młodzieży z Krakowa oraz oszacowanie częstości występowania tego zjawiska w trzech seriach badań. Dodatkowo zaprezentowano szczegółowe dane dotyczące zmian międzypokoleniowych składu ciała: oszacowano ilość tkanki tłuszczowej, mięśniowej oraz kostnej wśród badanych dzieci z poszczególnych kohort. Wyniki przedstawionych badań wskazują na niekorzystne zmiany w składzie ciała, zwłaszcza w przypadku płci męskiej. Szczególnie negatywne zmiany zaszły w pierwszej dekadzie XXI wieku – zjawisko nadmiernego otłuszczenia oraz zwiększenia się częstości nadwagi i otyłości wśród dzieci nasiliło się znacznie, w porównaniu do wcześniejszych dekad.

Zebranie było też okazją do rozmów na temat planów działalności Krakowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Antropologicznego na kolejny rok. Spotkanie zakończyło się tradycyjnie, wspólnym składaniem świątecznych życzeń.

Spotkanie Krakowskiego Oddziału PTA

Spotkanie Krakowskiego Oddziału PTA

Miło nam poinformować, że doktorantka oraz pracownik Zakładu Antropologii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie Pani mgr Barbara Mnich (Woźniak) otrzymała stypendium naukowe European Molecular Biology Organisation (EMBO). Dofinansowanie wyjazdu do laboratorium badań stabilnych izotopów w Mainz (Niemcy) przyznano Pani magister na projekt "Calcium (44/42Ca) isotope ratio analysis in context of reaching the peak bone mass in past populations". Jak do tej pory żadne polskie laboratorium nie umożliwia wykonania oznaczeń izotopów wapnia. Jest to więc niezwykła okazja na przeprowadzenie takich analiz w kontekście badań antropologicznych. Wyjazd ma się odbyć na początku 2017 roku. Powodzenia!

Publikacje

Haduch E. *Description of Skeletons* (str. 119-142)

Haduch E., Kruk J., Milisauskas S., Pipes M-L. *Health, Diseases and Injuries* (str. 159-176)

Haduch E., Pipes M-L., Kruk J., Milisauskas S. *Age, Sex and Stature Distribution (Population Demographics)* (str.143-158)

Jucha Mariusz A., Grzegorz Bąk-Pryc, Natalia Małecka-Drozd, Magdalena Kazimierczak, Mary F. Ownby, Katarzyna Mądrzyk, Anna Pankowska, Barbara Woźniak, Renata Abłamowicz. Polish Excavations at Tell el-Murra in the Nile Delta. Preliminary Report 2013-2015. Archeologia 2016.

Kryst Łukasz, Woronkowicz Agnieszka, Kowal Małgorzata, Sobiecki Jan. (2016) Intergenerational changes in chest size and proportions in children and adolescents aged 3–18 from Kraków (Poland), within the last 70 years. American Journal of Human Biology 2016 Sep 17. doi: 10.1002/ajhb.22918. [Epub ahead of print].

Kryst Łukasz, Woronkowicz Agnieszka, Kowal Małgorzata, Pilecki Maciej W., Sobiecki Jan. (2016) Abdominal obesity screening tools in the aspects of secular trend. Anthropologischer Anzeiger, 73(4):295-312.

Lisowska-Gaczorek A., Kozieł S., Cienkosz-Stepańczak B., Mądrzyk K., Pawlyta J., Gronkiewicz S., Wołoszyn M., Szostek K. An analysis of the origin of an early medieval group of individuals from Gródek based on the analysis of stable oxygen isotopes. HOMO 2016: 67(4):313-27

Milisauskas S., Kruk J., Haduch E., Pipes M-L. *Funnel Beaker and Funnel Beaker-Baden Burials* (str. 55-86)

Milisauskas S., Kruk J., Haduch E., Pipes M-L. *Lublin-Volhynian (VI), Corded Ware (XI) and Possibly Baden Burial* (XIII) (str. 87-106)

Przesmycka Agata, Tomczyk Jacek. Differentiation of root canal morphology - a review of the literature. Anthropological Review vol.79(3),221-239.Kryst Łukasz, Bilińska Inez. (2016) Secular changes in birth weights and women's body size in Kraków and Poznań (Poland) during the last century. Journal of Biosocial Science 2016 Jun 22:1-12. doi: 10.1017/S0021932016000316. [Epub ahead of print].

Szostek K., Haduch E., Stepańczak B., Kruk J., Szczepanek A., Mądrzyk K., Głąb H., Milisauskas S. *Oxygen Isotopic Composition of Individuals Buried in a Neolithic Collective Grave at Bronocice - Weaning Stress Reconstruction and Identification of Origin* (str. 292-318)

Wronka Iwona, Kliś Katarzyna, Jarzębak Krzysztof. Association of Allergic Rhinitis in Female University Students with Socio-economic Factors and Markers of Estrogens Levels. Adv Exp Med Biol. 2016;884:53-59.

Bożena Rajchel-Chyla,
Łukasz Kryst
Barbara Mnich

ODDZIAŁWARSZAWSKI

Członkowie oddziału Warszawskiego PTA zostali w ostatnim czasie głęboko doświadczeni nagłą śmiercią Pani Profesor Teresy Łaski-Mierzejewskiej. Pani Profesor była Przewodniczącą naszego oddziału przez piętnaście lat. Jej nagłe odejście jest nieodżałowaną stratą dla naszego Oddziału. Pani Profesor była nie tylko wybitnym badaczem i nauczycielem akademickim, ale przede wszystkim wspaniałym człowiekiem, pełnym niezwykłej życzliwości dla ludzi.

Z racji zmiany dotychczasowego miejsca zamieszkania dr Joanny Grzelak - zastępcy przewodniczącego oddziału, 20 października zostały przeprowadzone wybory uzupełniające na tę funkcję. Członkowie oddziału jednogłośnie wybrali dr Annę Majcher – antropologa pracującego w Klinice Pediatrii i Endokrynologii WUM. Pani Doktor gratulujemy wyboru! Równocześnie pragniemy bardzo serdecznie podziękować dr Joannie Grzelak za dotychczasowe zaangażowanie, pomoc i życzliwość.

W drugim półroczu 2016 w warszawskim oddziale odbyły się dwa spotkania (czerwiec, październik). Podczas kolejnych spotkań referaty zostały wygłoszone przez:

Czerwiec (spotkanie dedykowane naszym studentom): mgr Marzena Ożarek-Szilke (doktorantka WH UW): *„Warsaw Mummy Project:interdyscyplinarne badania mumii egipskich z Muzeum Narodowego w Warszawie”*.

oraz

pani Katarzyna Kalinowska (Magistrantka WB UKSW): *„Wybrane cechy morfologiczne twarzy a atrakcyjność i dobór partnerski”.*

Październik: dr Agnieszka Różdżyńska-Świątkowska (Kierownik Pracowni Antropologii

Instytut „Pomnik-Centrum Zdrowia Dziecka” w Warszawie): *Udział antropologa w diagnostyce chorób rzadkich.*

Członkowie naszego oddziały brali aktywny udział w wielu konferencjach międzynarodowych i krajowych:

- 50 years School of Dental Medicine University of Zagreb (9-11.06.2016)

referat: Tomczyk J. *The prevalence of pulp stones in historical population from the Radom (Poland) in the 18th and 19th century*.

- 8th International Syposium ^{14}C & Archaeology (Edinburgh 27.06-1.07.2016)

referat: Piotrowska N., Tomczyk J. *Radiocarbon dating of Mesolithic bones from Poland*.

- FDI World Dental Federation – Annual World Dental Congress (7-10.09.2016, Poznan),

referat: Olczak-Kowalczyk D., Tomczyk J. *Longitudinal study of signs and symptoms associated with teething*.

- European Anthropological Association (24-28.08.2016, Zagreb)

referat: Siniarska A., Wolański N., Grzelak J. *Psychomotor performance as a consequence of brain evolution and nutritional habits*.
referat: Tomczyk J. *Reliability of the assessment of periodontal disease in historical populations.*

- I Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Człowiek-Żywność-Zdrowie" (11-12.03.2016, Wrocław)

referat: Siniarska A. *Różnice w sposobie żywienia a rozwój człowieka* (referat otwierający sesję Żywienie w rozwoju osobniczym).
referat: Nieczuja-Dwojacka J., Grzelak J. *Correlation between duration of breastfeeding, socioeconomic factors and physical growth of infants*.

- Konferencja organizowana przez Zakład Biologii Człowieka, Wydział Biologii i Nauk o Środowisku UKSW i Muzeum Historii Polski, Budowa fizyczna człowieka: Wczoraj i dziś (19.03.2016, Warszawa)

referat: Siniarska A., Grzelak J. *Ewolucja mózgu a sprawność psychomotoryczna i budowa ciała w oparciu o ankietowe badania żywieniowe*.

- IUAES Inter congress, World anthropologies and privatization of knowledge: engaging anthropology in public, (4-9.05.2016, Dubrownik)

organizacja panelu: Siniarska A. *Menarche and menopause in biological and social perspective*.
referat: Siniarska A., Wolański N. *Secular trend in age at menarche (Merida, Yucatan, Mexico)*.
referat: Nieczuja-Dwojacka J., Siniarska A., Grzelak J., Zabłocka R. *Comparision of the body build and proportions of earlier and later maturing girls*.

- 24th Aschauer Soirée in Jurata (5.11.2016, Jurata)

referat: Siniarska A., Nieczuja-Dwojacka J. *Socioeconomic factors as a background of body build and age at menarche.*

- 17th Current Research in Egyptology (4-7.05.2016, Krakow)

plakat: Ożarek-Szilke M. *Warsaw Mummy Project. Interdisciplinary research programme – an overview*.

- III Sympozjum Młodych Egiptologów (21.05.2016, Warszawa)

referat: Ożarek-Szilke M. *Skąd te mumie na Uniwersytecie Warszawskim i co mumiowego już się stało w Polsce?*

- 9th World Congress on Mummy Studies (10-13.08.2016, Lima)

referat: Ożarek-Szilke M. *Warsaw Mummy Project. An Interdisciplinary Research Program.*

Z dniem 1 października 2016 nastąpiły duże zmiany w Zakładzie Antropologii i Promocji Zdrowia, Akademii Wychowania Fizycznego w Warszawie. Na nowego kierownika Zakładu została powołana Pani dr Monika Łopuszańska-Dawid. Z kolei na stanowisko adiunkta, awansowała dr Anna Kopiczko, która obroniła pracę doktorską z wyróżnieniem, w kwietniu b.r. Obu Paniom składamy serdeczne gratulacje i życzenia powodzenia w dalszej pracy naukowej i dydaktycznej.

Miło poinformować, że prof. nadzw. dr hab. Jack Tomczyk otrzymał nagrodę naukową II^0 Rektora Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego prof. dr hab. Marka Krawczyka, za prace z zakresu anatomii nerwu uszno-skroniowego. Prof. nadzw. dr hab. Jack Tomczyk został wybrany nowym Dyrektorem Instytutu Ekologii i Bioetyk UKSW, na kadencję 2016-2020.

Z inicjatywy dr Joanny Nieczuja-Dwojackiej powstało Studenckie Koło Naukowe Biologów Człowieka UKSW, które zrzesza studentów Wydziału Biologii i Nauk o Środowisku UKSW zainteresowanych tematyką biologii człowieka. Dotychczas członkowie Koła uczestniczyli między innymi w konferencjach.

Członkowie oddziału warszawskiego uczestniczą w projektach:

Interdisciplinary Projekt Badań Mumii Egipskich z Muzeum Narodowego w Warszawie. Warsaw Mummy Project.

Od połowy grudnia 2015 prowadzony jest w Warszawie interdyscyplinarny program badań kolekcji mumii

Egipskich że zbiorów Muzeum Narodowego Warszawie. W skład kolekcji wchodzą zarówno całe mumie ludzkie i zwierzęce, jaki fragmenty zmumifikowanych szczątków, łącznie 42 eksponaty w tym depozyty Muzeum Louvre, Warszawskiego Muzeum Etnograficznego oraz Uniwersytetu Warszawskiego.

Projekt prowadzony jest przez grupę badawcza z Uniwersytetu Warszawskiego, we współpracy z badaczami z Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, Polskiej Akademii Nauk oraz zagranicznych instytucji badawczych i kryminalistycznych. Dotychczas przeprowadzone zostały nieinwazyjne badania za pomocą tomografii komputerowej (ponad 20.0000 obrazów) oraz klasycznej techniki RTG. Badania radiologiczne były możliwe dzięki wsparciu prywatnych firm wspierających projekt: Affidea, GE oraz Agencja Grey.

W najbliższym czasie przeprowadzone zostaną badania daktyloskopijne. Drugi etap badań planowany na wiosnę 2017 roku obejmuje szereg badań laboratoryjnych. Ważnym elementem projektu jest popularyzacja wiedzy na temat starożytnego Egiptu, mumifikacji, biotechnologii także nowoczesnych technik badań.

Koordynatorzy Projektu: Kamila Braulińska - główna koordynatora badań, mumie zwierzęce
Marzena Ożarek-Szilke - koordynatorka badań mumii ludzkich

Wojciech Ejsmond - archeolog Egiptu

Strona www.warsawmummyproject.com

Publikacje:

Przesmycka A., Tomczyk J., 2016. Differentiation of root canal morphology – a review of the literature. *Anthropological Review* 79(3), 221-239.

Olczak-Kowalczyk D., Turska-Szybka A., Gozdowski D., Boguszewska-Gutenbaum H., Krasuska-Sławińska E., Sobiech P., Jurczak A., Tomczyk J., 2016. Longitudinal study of symptoms associated with teething: prevalence and mother's practices. *Pediatria Polska* DOI:org/10.1016/j.pepo.2016.09.010.

Tomczyk J., 2016. Biological Transformation among Historical Populations That Inhabited the Syrian Lower Euphrates Valley: From the Early Bronze Age to the Modern Period. in: *Advances in environmental research Vol.50*, Daniels J.A. (ed.). Nova Publishers: New York, 139–175.

Nieczuja-Dwojacka J., Grzelak J., Kiełtyk P., 2016. Comparison of short-term head and body growth in an infant, preschool children, and adolescent girls. *Anthropologischer Anzeiger* 73(4): 275–282.

Siniarska A., 2016. Human ecology in higher education in Poland [w:] Franz-Balsen A., Kruse L. (ed.), *Human ecology studies and higher education for sustainable development*.

Braulińska K., Ejsmond W., Ożarek-Szilke M., 2017. The Launch of Warsaw Mummy project", *Egyptian Archaeology* 50.

Stanaszek Ł.M., 2016. *Wampiry w średniowiecznej Polsce*, Warszawa: Narodowe Centrum Kultury (+Aneks: Pochówki antywampiryczne w Polsce).

Dnia 24 października 2016 roku w Państwowym Muzeum Archeologicznym miała miejsce promocja książki dr Ł.M. Stanaszka „Wampiry w średniowiecznej Polsce", wydanej przez Narodowe Centrum Kultury. Promocji publikacji towarzyszyła wystawa mająca charakter krótkiego kompendium wiedzy o pochówkach anty-wampirycznych w Polsce. Dodatkową atrakcją była słynna czaszka „upiora" z wbitym w czoło 40-centymetrowym gwoździem, znaleziona w 1870 roku niedaleko Piotrkowa, a przywieziona tu specjalnie z Zakładu Antropologii UJ. Całość problematyki wampirycznej w skrótowej formie opisano na sześciu tablicach, pięknie ozdobionych „średniowiecznymi" drzeworytami Wojciecha Marchlewskiego

Książka stanowi pierwsze syntetyczne opracowanie zjawiska wampiryzmu na ziemiach polskich, odnoszące się zarówno do antropologii fizycznej jak i kulturowej. Jest spopularyzowaną wersją pracy magisterskiej autora, obronionej u prof. Andrzeja Wiercińskiego, dotyczącej współzależności pomiędzy atypowymi cechami zmarłych (patologie, schorzenia wrodzone) a odmiennym sposobem pochówku.

Na przełomie grudnia i stycznia ukaże się książka pod redakcją: Michała Kopczyńskiego i Anny Siniarskiej p.t. Budowa fizyczna człowieka na ziemiach polskich: Wczoraj i dziś.

Jacek Tomczyk

ODDZIAŁ ŁÓDZKI

W dniach 14-16 września odbyła się w Łodzi konferencja na temat „Grupa wschodnia kultury pucharów lejkowatych – w 80-tą rocznicę ogłoszenia drukiem doktoratu Profesora Konrada Jażdżewskiego”, zorganizowana przez Instytut Archeologii U¿Ł oraz Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi. Konferencja zgromadziła niemal 70 naukowców z całej Polski, zainteresowanych tematyką środkowego neolitu. Podczas konferencji zespół współautorów z Katedry Antropologii i Pracowni Biobank Katedry Biofizyki Molekularnej (tworzących pracownię kopalnego DNA) Wydziału BiOŚ UŁ przedstawił referat nt. „Przemiany populacyjne w okresie środkowego neolitu na Kujawach w świetle badań kopalnego DNA”. Przedstawione wyniki stanowiły istotny głos w dyskusji na temat związku kultury pucharów lejkowatych ze schyłkowymi kulturami wstęgowymi na Kujawach.

W dniach 19-22 września w Łodzi odbył się V Polski Kongres Genetyki, zorganizowany przez Polskie Towarzystwo Genetyki Człowieka oraz Polskie Towarzystwo Genetyczne. W organizacji kongresu czynny udział wzięli łódzcy antropolodzy: prof. dr hab. Elżbieta Żądzińska (Prorektor Elekt UŁ ds. nauki) należała do Komitetu Honorowego i Komitetu Naukowego, a dr hab. Wiesław Lorkiewicz do Komitetu Naukowego konferencji. W ramach kongresu odbyły się dwie sesje o tematyce antropologicznej, zorganizowane przez pracowników Katedry Antropologii UŁ: Genetyka sądowa i Genetyka w antropologii. Pierwszej sesji przewodniczyli prof. Niels Morling (Department of Forensic Medicine, University of Copenhagen, Denmark), prof. Wojciech Branicki (Instytut Ekspertyz Sądowych UJ, Kraków) i prof. Renata Jacewicz (Katedra Medycyny Sądowej UM w Łodzi). Prof. Niels Morling jako leading lecturer wygłosił otwierający sesję wykład pt. *New directions in forensic medicine*. Drugiej z wymienionych sesji przewodniczyli prof. Ron Pinhasi (School of Archaeology and Earth Institute, Belfield, University College Dublin) i prof. Elżbieta Żądzińska (Katedra Antropologii UŁ). Prof. Ron Pinhasi jako leading lecturer wygłosił referat na temat *New perspectives on human evolution and demographic history during the last 15,000 years based on ancient DNA genomics*.

30 września podczas uroczystej inauguracji roku akademickiego 2016/2017 na Wydziale Biologii i Ochrony Środowiska UŁ dr hab. Aneta Sitek, prof. UŁ wygłosiła wykład inauguracyjny pt. „Epidemia otyłości jako skutek biologicznej i kulturowej ewolucji człowieka”.

18 listopada na terenie Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska UŁ odbyły się XVII Warsztaty Antropologiczne im. Profesora Janusza Charzewskiego, które w tegorocznej edycji miały charakter warsztatów biodemograficznych zatytułowanych „Wielowymiarowość badań biodemograficznych i związki z innymi naukami”. Organizatorem warsztatów był Komitet Biologii Organizmalnej Polskiej Akademii Nauk wspólnie z Polskim Towarzystwem Antropologicznym. Organizacja warsztatów naukowych zyskała wsparcie z zakresu działalności upowszechniającej naukę (DUN) PAN dzięki wnioskodawcy, którym był Komitet Antropologiczny PAN. W realizację zadania byli zaangażowani członkowie Łódzkiego Oddziału PTA, przy wsparciu Dziekana Wydziału BiOŚ UŁ. W ramach warsztatów odbyły się dwie sesje, którym przewodniczył dr hab. Wiesław Lorkiewicz, prof. UŁ (Katedra Antropologii UŁ).

Pierwsza sesja była poświęcona możliwościom rekonstrukcji wielkości rodziny i płodności, druga sesja – biologii dawnych populacji ludzkich w świetle badań genetycznych i źródeł archiwalnych. Wśród zaproszonych gości byli: prof. dr hab. Cezary Kuklo (Katedra Historii Społeczno-Gospodarczej, Demografii i Statystyki Uniwersytetu w Białymstoku), prof. dr hab. Michał Kopczyński (Zakład Historii Nowożytnej, Zespół Badawczy Historii Społecznej Polski XIX i XX wieku UW), prof. dr hab. Maciej Henneberg (Biological Anthropology and Comparative Anatomy Research Unit, School of Medicine, The University of Adelaide, Australia), dr hab. Alicja Budnik, prof. UAM (Zakład Ekologii Ewolucyjnej Człowieka UAM w Poznaniu) oraz dr Łukasz Lubicz-Łapiński (Instytut Pamięci Narodowej, Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej w Białymstoku). Tematyka wygłoszonych referatów oraz dyskusja dotyczyła kilku nurtów badawczych: demografii historycznej, problemów związa

ych z rekonstrukcją wielkości i struktury rodziny oraz procesu reprodukcji populacji pradziejowych i historycznych, możliwości wykorzystania źródeł archiwalnych oraz narzędzi genetyki populacyjnej w odtwarzaniu stanu i dynamiki biologicznej populacji ludzkich a ponadto możliwości badania historii grup ludzkich w oparciu o kopalne i współczesne DNA. W dyskusji brali udział zarówno zaproszeni goście, jak i uczestnicy warsztatów (zdjęcia). W ramach warsztatów zaplanowano wydanie książki pt. „Wielowymiarowość badań biodemograficznych i związki z innymi naukami" pod redakcją naukową prof. Sławomira Kozieła (Komitet Biologii Organizmalnej PAN, Instytut Immunologii i Terapii Doświadczalnej im. Ludwika Hirszfelda PAN we Wrocławiu). Monografia ukaże się w połowie stycznia 2017 roku.

Dr hab. Alicja Budnik, prof. UAM

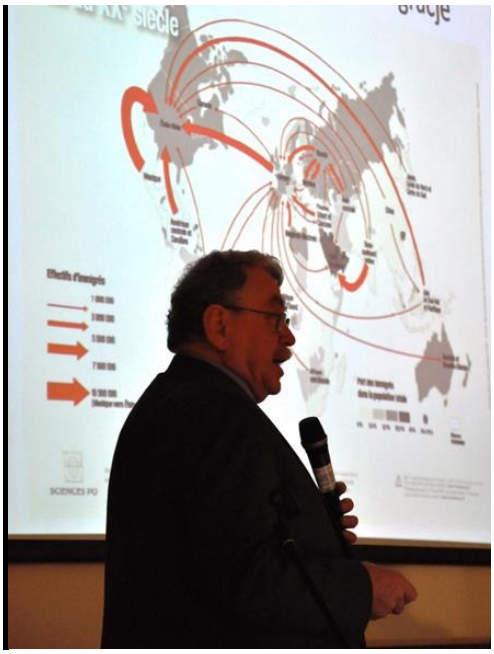

Prof. Maciej Henneberg

Prof. Michał Kopczyński

Prof. Cezary Kuklo

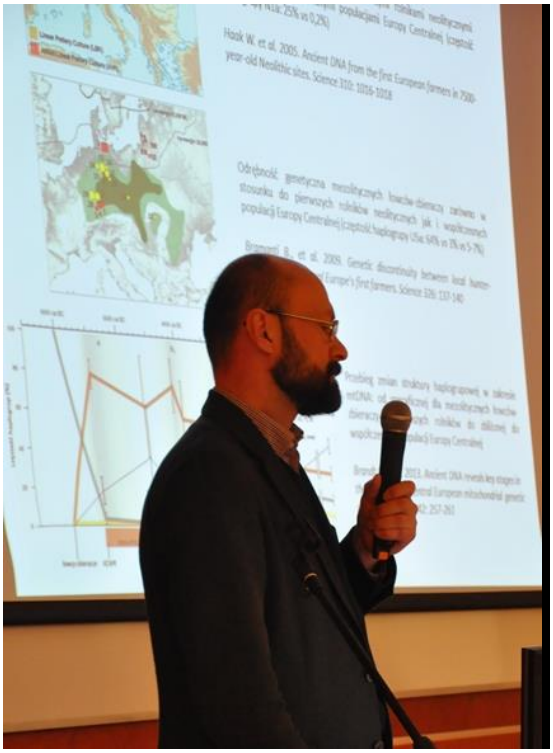

Dr hab. Wiesław Lorkiewicz, prof. UŁ

Dr Łukasz Lubicz-Łapiński

Uczestnicy warsztatów biodemograficznych

Zasłuchani m.in, Prof. Napoleon Wolański dr hab. Alicja Budnik, Prof. Sławomir Kozieł, Prof. Maciej Henneberg oraz dr hab. Krzysztof Borysławski

… oraz prof. dr. hab. Elżbieta Żądzińska, prof. dr hab. Krzysztof Szostek, dr Marta Krenz-Niedbała, dr hab. n. med. Iwona Teul oraz dr hab. Jacek Tomczyk, prof.UKSW.

Publikacje

Lorkiewicz W, Żądzińska E. 2016. Anthropological analysis of Mesolithic and final Palaeolithic human remains. In: Kaczanowska M, Kozłowski JK, Sampson A (Eds.), The Sarakenos Cave at Akraephnion, Boeotia, Greece. Vol. II. The Early Neolithic, the Mesolithic and the final Palaeolithic (Excavations in Trench A). The Polish Academy of Arts and Sciences, Kraków, pp. 91-97.

Sitek A., Rosset I., Żądzińska E., Siewierska-Górska A., Pietrowska E., Strapagiel D. 2016. Selected gene polymorphisms effect on skin and hair pigmentation in Polish children at the prepubertal age. Anthropologischer Anzeiger doi: 10.1127/anthranz/2016/0632 [Epub ahead of print].

Spinek A, Lorkiewicz W, Mietlińska J, Sewerynek E, Kłys A, Caramelli D, Żądzińska E. 2016. Evaluation of chronological changes in bone fractures and age-related bone loss: A test case from Poland. Journal of Archaeological Science, 72: 117-127.

Żądzińska E, Kozieł S, Borowska-Strugińska B, Rosset I, Sitek A, Lorkiewicz W. 2016. Parental smoking during pregnancy shortens offspring's legs. HOMO - Journal of Comparative Human Biology, doi: 10.1016/j.jchb.2016.06.002

Wiesław Lorkiewicz
Iwona Rosset

ODZIAŁ ŚWIĘTOKRZYSKI

Zakład Auksologii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach wraz z Urzędem Miasta w Kielcach, Kieleckim Towarzystwem Naukowym i Oddziałem Świętokrzyskim Polskiego Towarzystwa Antropologicznego zorganizował w dniu 19 października 2016 roku VI Ogólnopolską Konferencję Naukową pt. „Auksologia a promocja zdrowia", w której wzięło udział ponad 50 osób, reprezentujących różne ośrodki naukowe i uczelnie w Polsce.

Publikacje

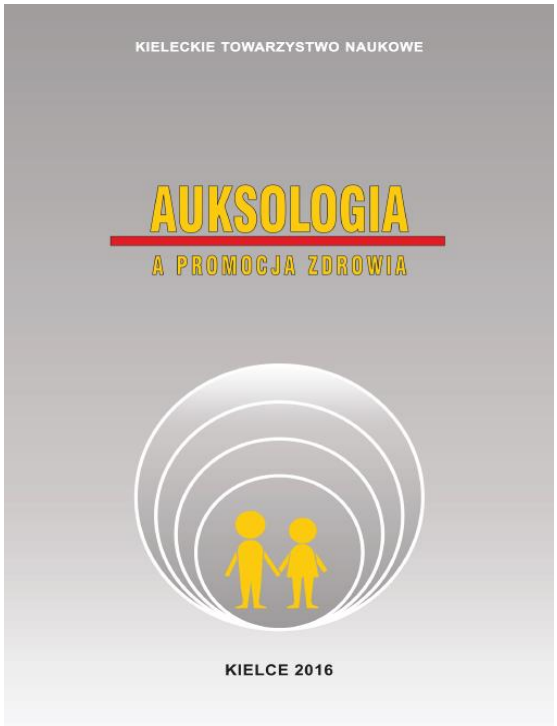

Kieleckie Towarzystwo Naukowe

AUKSOLOGIA
A PROMOCJA ZDROWIA

pod redakcją
Andrzeja Jopkiewicza
Stanisława Nowaka
Agaty M. Jopkiewicz

KTN

Kielce 2016

Opracowanie to nawiązując do wcześniejszych pięciu tomów, a ponadto wiąże się z jubileuszem 45-lecia pracy naukowej Profesora Andrzeja Jopkiewicza. Zawiera prace oryginalne jak i przeglądowe mieszczące się w obrębie auksologii, odnoszące się do uwarunkowań rozwoju fizycznego i motorycznego człowieka w różnych okresach ontogenezy, począwszy od urodzenia aż do późnej dorosłości, a otwiera je praca o początkach auksologii i kierunkach badań prowadzonych w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem ośrodka kieleckiego.

Całość podzielona została na dwie części, z których pierwsza dotyczy zagadnień związanych z rozwojem fizycznym i motorycznym dzieci i młodzieży. Prace w niej zawarte omawiają problemy związane z możliwościami stymulacji rozwoju fizycznego i motorycznego dzieci od pierwszych dni po urodzeniu do 7-go roku życia, poziomu aktywności fizycznej sześciolatków, rozwoju psychomotorycznego dzieci rozpoczynających naukę szkolną, zmian w zakresie zdolności siłowych chłopców w

okresie dojrzewania, diagnostyki i profilaktyki wad postawy ciała oraz zróżnicowania społecznego aktywności fizycznej młodzieży w okresie adolescencji.

Część druga poświęcona jest osobom dorosłym . Prace tu zamieszczone dotyczą zagadnień sprawności fizycznej mężczyzn ukierunkowanej na zdrowie, związków między aktywnością fizyczną a występowaniem nadwagi i otyłości u kobiet i mężczyzn, bezpiecznego kształtowania wydolności krążeniowo-oddechowej i podstawowych elementów treningu zdrowotnego, trendów związanych z kształtowaniem kondycji fizycznej osób dorosłych, obniżonej mineralnej gęstości kości i jakości życia kobiet w wieku pomenopauzalnym, suplementacji witaminy D jako profilaktyki chorób cywilizacyjnych, oraz problemów związanych z efektywnością systemu ochrony zdrowia w aspekcie jakości relacji usługowej.

Ponadto monografia ta poświęcona jest przybliżeniu sylwetki Profesora Andrzeja Jopkiewicza jako naukowca, osoby prywatnej, wskazania osiągnięć i roli jaką dotychczas odegrał i nadal odgrywa, zarówno na polu antropologii fizycznej, a zwłaszcza auksologii, jak i na polu kultury fizycznej w odniesieniu do antropomotoryki, czy szerzej motoryczności człowieka. Należy tu podkreślić istotny wkład Profesora w rozwój nauk o kulturze fizycznej, poprzez bogate piśmiennictwo naukowe, innowacyjne badania dotyczące rozwoju fizycznego i motorycznego dzieci i młodzieży oraz zmian regresywnych i inwolucyjnych zachodzących u mężczyzn w procesie starzenia. Dlatego zawarte w tym tomie prace są wyrazem szacunku dla naukowego warsztatu pracy Profesora, wynikiem wieloletniej współpracy z młodą kadrą naukową, której wpoił metodologiczne i etyczne zasady prowadzenia badań. Stąd też większość autorów to wypromowani przez niego doktorzy i obecni doktoranci.

Andrzej Jopkiewicz,
Stanisław Nowak,
Agata M. Jopkiewicz

Właśnie ukazał się czwarty zeszyt Anthropological Review tom 79, 2016 dostępny www.degruyter.com/view/j/anre www.ptantropologiczne.pl

Zapraszamy do publikowania w *Anthropological Review*, najstarszym i najlepszym polskim czasopiśmie antropologicznym!

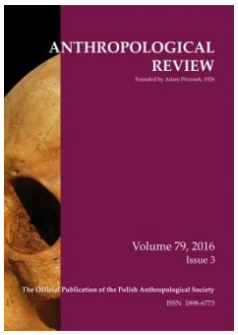

zeszyt 3
Abstracted/Indexed by: Abstracts in Anthropology; CABI - Global Health; EBSCO Discovery Service; ERIH PLUS; Elsevier - SCOPUS; Index Copernicus (Medical Science Int.); ProQuest - Biological Sciences Journals; ProQuest - Health and Medical Complete; Thomson Reuters - Zoological Record; Ulrich's Periodicals Directory/ulrichsweb; WorldCat (OCLC) **ICV 8.86 pkt**

Review Articles
Differentiation of root canal morphology – a review of the literature
Agata Przesmycka and Jacek Tomczyk

Hemoglobin E in Northeast India: A review on its origin, distribution, migration and health implication
Mithun Sikdar

Original Articles
When maize is not the first choice: advances in paleodietary studies in the Archaeological Site Río Doncellas (Jujuy, Argentina)
Violeta A. Killian Galván, Celeste T. Samec, Héctor O. Panarello

Social distances decrease of body height and the maturation rate of Polish girls in urban and rural population in the period 1967-2009
Teresa Łaska-Mierzejewska, Janusz Dobosz, Sylwia Nowacka-Dobosz, Elżbieta Olszewska, Adam Wilczewski

Secular trends in body weight and length of children aged 0 - 2 years. Longitudinal study of five consecutive birth cohorts between 1964-2003 from Wrocław, Poland.
Krzysztof Borysławski and Sławomir Kozieł

Short term secular change in body size and physical fitness of youth 7-15 years in Southwestern Poland: 2001-2002 and 2010-2011
Zofia Ignasiak, Teresa Sławińska, Robert M. Malina

Effects of aging on the function of the urinary system: longitudinal changes with age in selected urine parameters in a hospitalized population of older adults
Piotr Chmielewski, Bartłomiej Strzelec, Krzysztof Borysławski, Krzysztof Chmielowiec, Jolanta Chmielowiec, Paweł Dąbrowski

Neck circumference as a screening measure of overweight/obesity among Indian adults (8)
Nitish Mondal, Jaydip Sen, Kaushik Bose, Ruplin Timungpi, Moniram Kathar, Sarlongki Hanse

Book Review
A Modern Environments and Human Health. Revisiting the second epidemiologic transition
Elżbieta Żądzińska

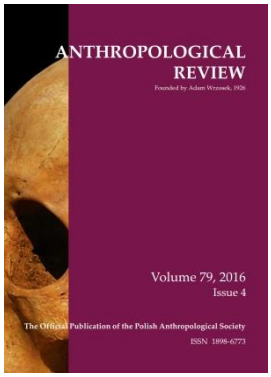

zeszyt 4
Abstracted/Indexed by: Abstracts in Anthropology; CABI - Global Health; EBSCO Discovery Service; ERIH PLUS; Elsevier - SCOPUS; Index Copernicus (Medical Science Int.); ProQuest - Biological Sciences Journals; ProQuest - Health and Medical Complete; Thomson Reuters - Zoological Record; Ulrich's Periodicals Directory/ulrichsweb; WorldCat (OCLC)
ICV 8.86 pkt

Obituary
Professor Jan Strzałko (1943–2016)

Original Articles

Understanding the links between month of birth, body height, and longevity: why some studies reveal that shorter people live longer – further evidence of seasonal programming from the Polish population
Piotr Chmielewski and Krzysztof Borysławski

The association between social factors and body length proportions in Polish schoolchildren from Lower Silesia
Sławomir Kozieł, Aleksandra Gomula, Natalia Nowak-Szczepańska

Socioeconomic and demographic correlates of stunting among adolescents (10-18 years) of Northeast-India
Melody Seb Rengma, Nitish Mondal, Kaushik Bose
Development of relative body mass (BMI) of students from Łódź in Poland depending on the selected environmental, psychological and sociological factors
Paulina Pruszkowska-Przybylska, Katarzyna Skowyra, Piotr Sękowski

The relationship between adult stature and longevity: tall men are unlikely to outlive their short peers – evidence from a study of all adult deaths in Poland in the years 2004–2008
Piotr Chmielewski

Somatotype and body composition of volleyball players and untrained female students – reference group for comparison in sport
Krzysztof Buśko, Anna Pastuszak, Ewa Kalka

A case of Avar period trepanation from Croatia
Zrinka Premužić, Petra Rajić Šikanjić, Anita Rapan Papeša

Ciekawe propozycje konferencji i warsztatów

Szczegółowa informacja o SSBA zamieszczona jest w portalu internetowym EAA

www/eaa/elte.hu

Inter-Congress 2017 in Ottawa
Call for Papers for CASCA/IUAES 2017 is open. Submit your paper for one of more than 140 panels organized in 18 thematic streams. The deadline for submission is **19 Dec 2016**. Any questions should be directed to CASCA/IUAES2017 conference administration at cascaiuaes2017@nomadit.co.uk.

"Global Summit and Expo on Dental and Oral Diseases" during March 27-29, 2017 at Kuala Lumpur, Malaysia. http://scientificfederation.com/dental-2017/abstract-submission.php

World Humanities Conference in Liège in August 2017
The Executive Committee encourages all IUAES Commissions and IUAES members to take part in the World Humanities Conference by CIPSH, the International Council for Philosophy and Human Sciences, to be held in Liège, Belgium, 6-12 August 2017. http://www.humanities2017.org/en

Parkes foundation

The Parkes Foundation

aims to promote the study of biological and social topics with the emphasis on human biosocial projects. Each year, the foundation awards up to 6-8 small grants (usually about £800 each) and 1 PhD grant (up to £3000) to help Masters and PhD students conduct research.

Sir Alan S. Parkes, FRS (1900-1990)

Small Grant Fund

The Foundation supports studies falling in the areas of **reproduction, demography, fertility, human health, conservation** and **human genetics**. Studies outside these areas, for example animal (including primate) projects and evolution, will not be supported. Grants are usually of the order of £800 (but may be increased to £1500 in special circumstances). They are directed particularly towards helping graduate research students meet their field work costs, but others may apply. Requests for postdoctoral attendance grants to disseminate results will not be considered. Undergraduate projects are not supported.

PhD Grant Fund

One grant of up to £3000 is offered to enable a registered PhD student to undertake substantive field work as part of their higher degree in the subject areas of **reproduction, demography** or **fertility**. Students in receipt of a research council grant or equivalent are not eligible to apply for a PhD Grant.

The opening date for applications is 1st December 2016 and the closing date is 9th January 2017

For more information see here:
http://www.parkesfoundation.org.uk/grants